

KULTTUURIALA

## **Käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinto**

### **Artesaani, estradivaatetus**

Tekstiilin ja vaatetuksen suunnittelun ja valmistuksen  
koulutusohjelma

**Opetussuunnitelma 120 ov**  
**1.8.2006**

## SISÄLTÖ

1	KULTTUURIALAN KUVAUS JA ARVOPERUSTA .....	3
2	KULTTUURIALAN KEHITYSTRENDIT JA PAINOPISTEET .....	4
3	KAIKILLE ALOILLE YHTEISET PAINOTUKSET JA YDINOSAAMINEN .....	8
4	KÄSI- JA TAIDETEOLLISUUSALAN PERUSTUTKINNON MUODOSTUMINEN .....	17
4.1	Opintojen ajoitus .....	18
4.2	Opintojen jaksotus (moduulirakenne) .....	20
4.3	Arvioinnin toteuttamissuunnitelma .....	22
4.3.1	Ammattiosaamisen näyttöjen ja muun arvioinnin suhde .....	24
4.3.2	Osaamisen tunnustaminen .....	25
4.3.3	Todistukset .....	25
5	PERUSTUTKINNON OPINTOKOKONAISUUDET JA OPINTOJAKSOT .....	25
5.1	Kaikille yhteiset opinnot 20 ov .....	25
5.2	Ammatilliset opinnot 90 ov .....	25
5.2.1	Tutkinnon yhteiset ammatilliset opinnot .....	25
5.2.1.1	Esteettinen, visuaalinen ja kulttuuriosaaminen 10 ov .....	26
5.2.2	Koulutusohjelmittain eriytyvät ammatilliset opinnot 80ov .....	28
5.2.2.1	TEKSTIILIN JA VAATETUKSEN SUUNNITTELUN JA VALMISTUKSEN KOULUTUSOHJELMA .....	28
5.2.2.1.1	Kulttuurin soveltaminen 5 ov .....	29
5.2.2.1.2	Tekstiilin ja vaatetuksen suunnittelu 5 ov .....	31
5.2.2.1.3	Tuotteen tekninen valmistus ja kädentaidot 20 ov .....	33
5.2.2.1.4	Tuotteen suunnittelu ja valmistus 10 ov .....	37
5.2.2.1.5	Tuotteen asiakaslähtöinen valmistus 10 ov .....	39
5.2.2.1.6	Ohjaus- ja palvelutoiminta 10 ov .....	41
5.2.2.1.7	Tuotekehittäminen ja valmistus 10 ov .....	43
5.2.2.1.8	Kädentaidot ja valmistus 10 ov .....	46
5.2.2.1.9	Näyttöjen toteuttamissuunnitelma .....	48
5.2.2.1.10	Näyttö 1 .....	50
5.2.2.1.11	Näyttö 2 .....	53
5.2.2.1.12	Näyttö 3 .....	56
5.2.2.1.13	Näyttö 4 .....	64
5.3	Vapaasti valittavat opinnot 10 ov .....	73
6	MUUT OPINTOJEN SUORITTAMISEEN LIITTYVÄT ASIAT .....	73
6.1	Opinto-ohjaus .....	73
6.2	Opinnäytetyö .....	74
6.3	Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma .....	74

# 1 KULTTUURIALAN KUVAUS JA ARVOPERUSTA

Nykyinen kulttuurialan koulutus sisältää ammatillisia valmiuksia laidasta laitaan. Toisen asteen kulttuurialojen koulutukselle on ennen ollut leimallista perinteisten työtapojen ylläpito ja ammattitaidon siirto edelleen. Viimeisten vuosikymmenten aikana koko kulttuurialan koulutus on kuitenkin kasvanut voimakkaasti ja samalla kulttuurin ja kulttuurituotannon kenttä on muuttunut. Perinteisen käsityön, taiteiden ja viestinnän rinnalle on tullut uusia perustutkintoja ja koulutusohjelmia. Työn ja ammatin harjoittaminen ovat käyneet läpi murroksen, joka on poistanut alalta paljon perinteistä mutta myös tuonut tilalle uusia toimintalueita ja -tapoja

Kulttuurialan aineitten opettamisessa olennaisin asia on lähestymistapa ammattiin. Tämä asia yhdistää toisistaan erillään olevat ammatit, kuten esimerkiksi sirkustaitelijan ja kultasepän. Jokainen ammatinharjoittaja toteuttaa omaa ammatillista taitoaan mutta samalla myös omaa kansallista kulttuuritaustaansa. Kulttuuri ei kuitenkaan ole staattista vaan dynaaminen uudistumisen prosessi.

Koulutusohjelmasta tai –tasosta riippumatta kaikille kulttuurialoja opiskeleville on sisällytetty opintoihin laajasti kulttuurin niin materiaalista, teknistä kuin teoreettista tuntemusta. Päämääränä on saada opiskelija sisäistämään sekä perinteitä vaaliva ammattiosaaminen että kulloisenkin ajan luomat uudet vaatimukset. Materiaalisen ja henkisen kulttuurin tuntemuksen kautta muovautuu myös ammatillinen tietämys ja näkemys kuin myös vahva ammatti-identiteetti. Kulttuurialoilla opiskelevan on ymmärrettävä ammattinsa osaksi laajempaa länsimaista henkisen ja aineellisen kulttuurin kehitystä.

Kulttuurialan koulutuksessa onkin pitkälti kyse kokonaisvaltaisesta oman ammattialan lähestymistavasta, ei vain yksiselitteisestä, yksittäisestä ammattitaidon osaamisalueesta. Perustutkintoihin valmistavan kulttuurikoulutuksen keskeisiä alueita on edelleen perinteisten taitojen ylläpito mutta myös sopeutuminen uusiin muutoksiin tai peräti uuden tuottaminen. Kulttuurialankoulutuksessa pyritäänkin antamaan valmiudet tuottaa *ammattillisesti* luovia ratkaisuja. Pienelle osalle kulttuurialan koulutettavista ainoakertaisen sisällön tuottaminen on ammattiosaamisen ydin, suurimalle osalle ammatillinen luovuus tarkoittaa parhaimmillaan mahdollisuutta tarjota asiakkaalle yksilöllisiä, jopa yksittäisiä, muuttuvat tilanteet huomioonottavia räätälöityjä ratkaisuja. Käytännössä opiskelijan on pystyttävä valmistamaan ammattialansa tuotteita kokonaisprosessina alusta loppuun. Opiskelijan on ymmär-

rettävä niin työntekijänä kuin mahdollisena suunnittelijana ammattiin sisältyvä eettisyys, esteettisyys, perinteet sekä työtapojen ja työnjäljen laadukkuus.

## **2 KULTTUURIALAN KEHITYSTRENDIT JA PAINOPISTEET**

### **Koulutus ja työllisyys**

Opetushallitus on ennakoanut ammatillisen koulutuksen tarpeen vuosiksi 2006-2010. Koulutusaloittain tarkasteltuna lisäystarvetta on tekniikan ja liikenteen sekä sosiaali- ja terveysalan koulutusaloilla, joiden määrä ja suhteellinen osuus kasvaisivat selvästi nykyisestä. Sen sijaan luonnonvara-alan, kaupan ja hallinnon alan, matkailu-, ravitsemis- ja talousalan, kulttuurialan sekä humanistisen ja opetusalan koulutustarpeet pienenisivät ennusteen mukaan sekä määrällisesti että suhteellisesti.

Kulttuuriala on ollut pitkään yksi suosituimmista koulutusaloista. Lisääntynyt koulutus on kuitenkin saanut monet tahot huolestumaan alan työllisyydestä. Kulttuurialan koulutuksesta valmistuneiden työttömyys onkin keskimääräistä korkeampaa. Viimeksi 2006 joulukuussa uutisoitiin erityisesti taiteen ja viestinnän alan ammatillisen perustutkinnon suorittaneiden työllistyvän huonosti. Lähihoitajille ja metalliosaajille riittäisi taas töitä enemmänkin. Länsi-Suomen lääninhallituksen tekemä selvitys perustui tilastokeskuksen tietoihin, jonka mukaan neljässä vuodessa valmistuneista kulttuurialan opiskelijoista 20 prosenttia oli työttömänä vuoden 2004 lopussa. Sosiaali- ja terveysalalla sama luku oli vain 10 prosenttia.

Edellisen kaltaisissa vertailutilanteissa harvoin tuodaan kuitenkaan esille kulttuurialan ammattikentän laajuutta ja moniammatillisuutta. Työllisyys eri aloilla saattaa vaihdella voimakkaasti.

Kulttuurialan koulutus kasvoi 1990-luvulla määrällisesti erityisen paljon ammatillisessa peruskoulutuksessa. Opetusministeriö muutti vuonna 2003 alan peruskoulutuksen laajentamisen luvanvaraiseksi. Tavoitekeskusteluissa on sovittu, ettei ammattikorkeakoulujenkaan kulttuurialan koulutusta laajenneta nykyisestä. Aloittajatarve ammatillisessa peruskoulutuksessa vähenee laskelmien mukaan hieman alle puoleen nykyisestä ja ammattikorkeakoulutuksessa noin kolmanneksen. Tämä johtuu työelämässä olevien tutkinnon suorittaneiden keskimääräistä nuoremasta iästä ja poistuman vähäisyydestä sekä alan koulutuksen te-

hostamistavoitteista. Yliopistojen nykyinen aloittajamäärä vastaa kokonaisuutena laskelmi-  
en tuloksia.

Kulttuurialan koulutuksen aloittaneiden nuorten määrä ja laskennallinen aloittajatarve

Koulutusaste	Aloittaneet 2000-2002, keskiarvo	Peruskehitys Aloittajatarve 2006-2010	Tavoitekehitys Aloittajatarve 2006-2010
Peruskoulutus	3 490	1 490	1 490
Ammattikorkeakoulu	2 000	1 230	1 290
Yliopisto	520	490	510
Yhteensä	6 010	3 210	3 290

*Käsi- ja taideteollisuusalan* ammatillisen peruskoulutuksen laskennallinen aloittajatarve putoaisi ennusteiden mukaan alle puoleen nykyisestä. Koulutustarpeiden määrällinen lasku perustuu poistuman vähäisyyteen, työttömän työvoiman tarjontaan ja tavoitteellisiin tehokkuustekijöihin. Ammattikorkeakoulutuksessa on myös tehostamistarpeita, mutta ennakoitujen aloittajamäärät vastaavat kuitenkin nykytilannetta. Alan ammatillisen perustutkinnon ja ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet sijoittuvat osittain samoihin ammatteihin ja työtehtäviin kuin tekniikan ja liikenteen sekä kaupan ja hallinnon alojen koulutuksesta valmistuneet, joten näiden koulutusalojen aloittajatarpeita tulee tarkastella myös kokonaisuutena.

*Viestintä- ja kuvataidealan* koulutus on viime vuosina kasvanut määrällisesti voimakkaimmin kulttuurialan koulutuksista. Suurinta kasvu on ollut ammatillisessa peruskoulutuksessa, jossa koulutusrakenteeseen on lisätty kuvallisen ilmaisun perustutkinto. Viestintäalan koulutustarvetta vähentävät poistuman pienuus ja keskimääräistä suurempi työttömyys. Ammattikorkeakoulutuksessa nykyistä selvästi pienempi aloittajatarve pohjautuu ennen muuta koulutuksen tavoitteellisiin tehokkuuslukuihin. Opetusministeriön ESR-hankkeen ”Viestintäalan ammattikuvat ja koulutustarpeet” arviointitulosten jälkeen saadaan lisätietoa siitä, voitaisiinko eri koulutusasteiden koulutusta vähentää ja suunnata nykyistä enemmän alueellisten työvoimatarpeiden mukaan.

*Musiikkialan ammatillisen peruskoulutuksen* ja ammattikorkeakoulutuksen laskennallinen aloittajatarve olisi vajaa kolmasosa nykyisestä määrästä. Vähennystarvetta on erityisesti

peruskoulutuksessa. Alan erityispiirteenä on portaittainen eteneminen musiikin perusopetuksesta ammatilliseen koulutukseen, keskeyttäminen ja musiikkiopintojen jatkaminen ylemmillä koulutusasteilla. Tällöin kaikille koulutusaloille asetetut yhtenäiset tehokkuustavoitteet leikkaavat erityisen jyrkästi musiikkialan koulutuksen aloittajamääriä. Myös työvoiman poistuma on ennakointikaudella poikkeuksellisen pientä. Musiikkialan uudistetun koulutusrakenteen vaikutuksia suhteessa työelämän tarpeisiin ei ole vielä ollut mahdollista seurata, joten on perusteltua arvioida eri koulutusasteiden opetusta ja oppimistuloksia ennen kuin koulutusmääriä vähennetään.

*Sirkusalan ammatillinen koulutus on kehityksen alla.* Perustutkinnon voi nykyisin suorittaa koulutuskeskus Salpauksessa ja ylempään tutkinnon Turun ammattikorkeakoulussa. Sirkusalan asiantuntijoista koottu konsortio miettii parhaillaan alan koulutusta, tasoa että tulevaisuudennäkymiä.

### **Yhteiskunnalliset trendit**

2000-luvulla kulttuuri ja luovuus ovat olleet yhteiskunnallisen keskustelun keskiössä. Samanaikaisesti kulttuurikoulutuksen määrällisen keskustelun kanssa on yleisellä yhteiskunnallisella tasolla on puhuttu kulttuuriteollisuudesta, luovuudesta, luovasta taloudesta ja kulttuuriosaamisesta. Käsitteitä on pyritty purkamaan ja konkretisoimaan.

Luova talous -käsitteen kiivain puolestapuhuja on ollut tulevaisuuden tutkimuksen professori Markku Wilenius. Kulttuuriosaamisen alueita ovat Wileniuksen mukaan kyky kehittää kulttuurista pääomaa lisääviä tuotteita, kyky lukea vieraita kulttuureja ja erilaisia tapoja eli kulttuurinen lukutaito sekä uudenlaisen organisaatiokulttuurin synnyttäminen. *”Meillä puhutaan paljon vain kulttuuripalveluista, joita käydään nauttimassa. Kulttuurilla voisi olla nautintoa vahvempi rooli: se voitaisiin liittää kaikkeen uuden aikaansaattamiseen. Kulttuuria voisi olla innovatiivisuuden keskeisessä virrassa olemisen”*, Wilenius on tähdentänyt. Kaikki tämä keskustelu on heijastunut ja tulee heijastumaan myös koulutustasolle, päämääriin ja uudelleen arviointeihin.

Vuonna 2003-04 opetusministeriön kulttuurialan strategiassa luova talous nostettiin yhdeksi Suomen tulevaisuuden menestystekijäksi. Luovan talouden merkityksen on arvioitu yhä kasvavan ja erityisesti kulttuuriviennillä pyritään vahvistamaan Suomi-brändiä maailmalla,

lisäämään vientituloja ja kulttuurialan työllistymismahdollisuuksia. Lisäksi kulttuuripalveluiden ja taiteen kansantaloudellista merkitystä on ryhdytty analysoimaan tilastollisin menetelmin.

Asia on konkretisoitunut lisäksi pääministeri Matti Vanhasen hallituksen toimeksiannossa koko maata kattavasta luovuusstrategiasta. Varsinainen strategiatyö käynnistyi valmisteluvaiheen jälkeen vuoden 2005 alusta ja työ luovutettiin vuoden 2006 lokakuussa. Strategiatyö koostuu kolmesta osiosta: luova ihminen, luovat ympäristöt ja luova talous. Nämä kolme osatyöryhmää tuottavat näkemyksensä luovuuden edistämisen tarpeista ja mahdollisuuksista.

Luovuusstrategiatyön kokonaisuuden suurena yhteiskunnallisena tavoitteena oli kiinnittää yhteiskunnan eri toimijoiden huomio luovuuden kasvavaan merkitykseen yksilöiden, yhteisöjen ja koko yhteiskunnan hyvinvoinnissa ja menestyksessä. Tavoitteena oli löytää keinot lisätä eri toimijoiden edellytyksiä luovuuteen liittyvien yksilöllisten ja yhteisöllisten voimavarojen käytölle sekä etsiä tasapainoa luovuuteen liittyvien yhteiskunnan kehittämismahdollisuuksien ja kasvavien kilpailu- ja tehokkuusvaatimusten välillä nopeasti muuttuvassa maailmassa. Tässä suhteessakin luovuusstrategiatyö liittyi olennaisesti keskeisiin käynnissä oleviin suomalaisen yhteiskunnan rakenteiden uudistusprosesseihin. Luovuusstrategiatyön puheenjohtaja Tuula Arkion sanoin: *”Vaikka taloudellinen kasvu on tärkeä tavoite, on samalla pidettävä mielessä, että kaikki ei ole mitattavissa rahassa. Yhteiskunnan uudistuminen, kansallinen identiteetti tai ihmisten hyvä elämä koko elinkaaren ajan ovat paljon monimutkaisempia prosesseja. Luovuudella on näissä kaikissa tärkeä merkityksensä. Suomi ei ole suinkaan yksin etsiessään luovuudesta ja osaamisesta nousevaa kilpailukykyä. Samanlaista pohdintaa harjoitetaan lähes kaikissa OECD-maissa. EU:n Lissabonin strategian ydin on kehittää Euroopasta maailman johtava tietoon ja osaamiseen perustuva talousalue. Periaatteellinen tilanteen määrittely on kaikkialla hyvin samantapainen. Varsinkin EU:ta ja sen jäsenvaltioita on usein kritisoitu, ei hyvien strategioiden, vaan toiminnan puutteesta. Työryhmä korostaa sitä, että valmistuttuaan luovuusstrategia tulee muuttaa käytännön toiminnaksi mahdollisimman pian. Luovan talouden haasteeseen ja mahdollisuuteen vastaaminen ei onnistu nykyisiä rakenteita ja toimintatapoja muuttamatta. Huomispäivän Suomessa tarvitaan ilmapiiri, joka kannustaa riskinottoon ja luovuuteen. Tähän tarvitaan uutta avointa ja suvaitsevaa asennetta ja uudenlaista verkostoitumista ja yh-*

*teistyön muotoja. Julkisen sektorin ja yritysten luovuuden kehittämisen avaimet eivät myöskään poikkea toisistaan.”*

## **Alueelliset painopisteet**

Valtakunnallisesti kulttuurialalla on opetuspaikkojen vähentämispaineita. Erityisesti ne kohdistuvat toisen asteen opetukseen. Lahden ja Päijät-Hämeen alueen asema tietyillä kulttuuriammattien aloilla on kuitenkin vahva niin historiallisessa, määrällisessä kuin laadullisessakin suhteessa. Koulutusohjelmakohtaisia tarkennuksia joudutaan tekemään, mutta yleisesti ottaen kulttuurialankoulutuksella on merkittävä asemansa alueen kehityksessä. Lisäksi Koulutuskeskus Salpauksen kulttuurialan ammateissa on jo nyt aloja, joihin ei ole perustutkintokoulutusta muualla Suomessa.

Päijät-Hämeen maakuntastrategiassa ja Lahden kaupungin omissa visioissa kulttuurialois- ta erityisesti muotoilu on yksi painotusalueita. Tiedonannossa vuodelta 2005 ilmoitetaan Lahden kaupungin ja Muotoportin aloittamasta Suomen mittakaavassa merkittävästä muotoilustrategisesta hankkeesta, joka ensimmäistä kertaa kytkee järjestelmällisesti yhteen kaupunkikuvan ja kaupungin palveluiden muotoilulliset kehitystarpeet sekä kansalliset muotoiluresurssit. Lahden kaupungille luotavan muotoilustrategian ilmoitetaan olevan osa pidemmän tähtäimen prosessia. Tämän strategian myötä myös Päijät-Hämeen toisen asteen kulttuurikoulutukseen panostaminen on perusteltua, sillä Lahdessa on Suomen yksi kulttuurialan tärkeimmistä ja tasokkaimmista korkea-asteen oppilaitoksista, Lahden ammatikorkeakoulun muotoilun laitos Muotoiluinstituutti. Tulevaisuudessa ammatillinen yhteistyö ja jatko-opintomahdollisuudet todennäköisesti vielä paranevat, sillä Muotoiluinstituutti solmi vuonna 2006 Taideteollisen korkeakoulun kanssa yliopistotasaisen yhteistyön mahdollistavan sopimuksen.

## **3 KAIKILLE ALOILLE YHTEISET PAINOTUKSET JA YDIN- OSAAMINEN**

### **Yhteiset painotukset ja niiden toteuttamissuunnitelmat kulttuurialalla**

Opetussuunnitelman perusteissa on kaikille aloille määritelty ammattisivistystä ja kansalaisvalmiuksia lisääviä painotuksia, joita ovat kansainvälisyys, kestävä kehitys, teknologia

ja tietotekniikka, yrittäjyys, laadukas ja asiakaslähtöinen toiminta, kuluttajaosaaminen ja työsuojelu sekä terveys.

Niissä opintokokonaisuuksissa, joissa on yhteisten painotusten tavoitteita, määritellään tutkintokohtaiseen opetussuunnitelmaan niiden arviointikriteerit. Tällä hetkellä näistä painottuvat selkeimmin valtakunnallisesti kestävä kehitys, kansainvälisyys sekä yrittäjyys.

## **Kansainvälisyys**

Oppilaitokselle valmistuu vuoden 2007 aikana yhtenäinen kansainvälistymisstrategia. Alakohtaisissa kansainvälisyysuunnitelmissa tarkennetaan tavoitteet ja toimenpiteet vuosittain. Kansainvälistymisen tavoitteena on, että kaikilla perustutkinnon suorittaneilla on kansainvälistyvän työelämän sekä monikulttuurisen yhteiskunnan edellyttämät tiedot ja taidot.

- Opiskelijalle kehittyä valmiuksia toimia monikulttuurisessa ja kansainvälisessä työympäristössä
- Opiskelija osallistuu kansainvälisiin vaihtoprojekteihin, yhteisiin eurooppalaisiin opintojaksoihin ja työssäoppimiseen ulkomailla
- Opiskelijalla tarjotaan monipuolisesti kulttuuri- ja kieltenopetusta

Osa työssäoppimisesta ja opinnoista voidaan suorittaa ulkomailla oppilaitoksen hyväksymissä paikoissa. Opiskelija voi myös itse hankkia työssäoppimispaikan, jolloin oppilaitos varmistaa paikan sopivuuden ja sopii työssäoppimisen käytännön toimenpiteistä.

## **Kestävä kehitys**

Ympäristökasvatus on osa koulutuksen kasvatustavoitteista. Ympäristökasvatuksen kolme ulottuvuutta ovat tieto ympäristöstä, toimiminen ympäristössä ja toimiminen ympäristön puolesta. Laajassa merkityksessä kestävällä kehityksellä tarkoitetaan ekologista, taloudellista, sosiaalista ja kulttuurista kestävyyttä.

*Ekologinen kestävyys* on ympäristöhaittojen ehkäisyä, kulutuksen vähentämistä ja ympäristömyönteisten toimintatapojen omaksumista. *Sosiaalisesti kestävällä kehityksellä* tarkoitetaan hyvinvoinnin tasapuolista jakautumista sekä syrjäytymisen ehkäisemistä. *Kulttuurisella kestävyydellä* tarkoitetaan suvaitsevuuksia, eettistä vastuuta ja kulttuurien säilyttämistä. *Ta-*

*loudellisuus* merkitsee hyväksyttävän tasapainon saavuttamista ekologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen kestävyyksien välillä.

### Ekologinen kestävyys

- jätteiden vähentäminen, lajittelu ja hävittäminen
- veden ja energian säästäminen
- luonnonsuojelu
- ympäristöongelmat

### Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys

- yhteisöllisyys
- ympäristön turvallisuus, terveellisyys ja viihtyisyys
- tasa-arvo ja kulttuuriset kysymykset
- syrjäytymisen ehkäisy

### Taloudellinen kestävyys

- ekotehokkuus
- materiaalien valinnat
- energiavaihtoehdot
- tuotteen elinkaari
- kustannustietoisuus

Ympäristökasvatus integroidaan kaikkeen opetukseen ja moppilaitoksen toimintaan. Tavoitteena on luoda myönteisiä asenteita ja sitoutumista toimia kestävä kehityksen puolesta opiskelussa, työssä ja kansalaisena. Tutkintokohtaisissa opetussuunnitelmissa selvitetään, kuinka ympäristöasiat otetaan huomioon kyseisiä ammatteja harjoitettaessa.

### **Teknologian ja tietotekniikan hyödyntäminen**

Uutta teknologiaa hyödyntämällä monipuolistetaan opetusmenetelmiä ja oppimisympäristöjä. Tieto- ja viestintäteknikasta muodostetaan luonteva työväline, toimintatapa ja toimintaympäristö.

Tavoitteena on, että opiskelija saa opintojensa aikana tietoyhteiskunnassa tarvittavien perusvalmiuksien lisäksi edellytykset oman alansa teknologian monipuoliseen hyödyntämiseen. Opintojen vaihtoehtoiset suorittamismahdollisuudet kirjataan toteuttamissuunnitelmiin, esimerkiksi verkkokurssien käyttömahdollisuus. Tietoverkkoa käytetään työssäoppimisen ohjaamiseen

- opiskelija osaa hyödyntää tietoyhteiskunnassa tarvittavia perusvalmiuksia ja osaa ottaa toiminnassaan huomioon teknologian vaikutuksia omaan alaansa ja sen tulevaisuuteen

## **Yrittäjyys**

Yrittäjyyskasvatus on yksi koulutuksen kasvatustavoitteista, joka integroidaan kaikkeen opetukseen. Opiskelijoilla on mahdollisuus valita eritasoisia yrittäjyysopintoja. Yrittäjyyskasvatus tuli opetussuunnitelmien perusteisiin jo vuonna 1994.

Maailma on muuttumassa.

- tarvitaan yrittäjämäisesti käyttäytyviä ihmisiä
- yrittäjyys on entistä suuremmalla todennäköisyydellä tulevaisuudessa varteenotettava ammatinvalinnainen vaihtoehto
- siksi yrittäjyyskasvatuksen on tarjottava opiskelijoille vaihtoehtoinen näkökulma oman elannon ansaitsemiseen
- opetuksessa käytetään monipuolisia opetusmenetelmiä yrittäjyyteen
- yrittäjyyteen tutustutaan omaan alaan liittyvillä yritysvierailuilla tai yrittäjien vierailuilla oppilaitoksessa sekä työssäoppimisjaksojen aikana
- oppilaitoksen tehtävänä on kasvattaa oppilaitaan kohti heidän omaa tulevaisuuttaan.

Yrittäjyysopinnoissa keskitytään pienyrittäjyyteen sekä alihankintaa harjoittavaan yritystoimintaan. Suomessa toimivia yrityksiä on noin 235 000 kappaletta ja yrittäjiä noin 300 000. Käsiyöyrityksiksi luokiteltuja on noin 10 000, jotka työllistävät lähes 14 000 kokopäivätyön-

tekijää. Kaikkiaan työntekijäasemassa olevia on 2,3 miljoonaa, joista julkisella sektorilla noin miljoona työntekijää. Yhteiskunnan saama rahavirta lähtee yritysten, yrittäjien ja heidän palveluksessaan olevien työntekijöiden verotuloista. Suurten ikäluokkien poistuessa lähivuosina eläkkeelle uusia yrityksiä tarvitaan lisää nykyisen palvelutason ylläpitoon.

Yrittäjyyskasvatus ei tarkoita vain sitä, että se tähtää tiedon hankkimiseen siitä, kuinka omaa mahdollista yritystä hoidetaan. Tästä käytetään nimitystä *ulkoinen yrittäjyys*. Tarvitaan myös kasvatus yksilön yrittäjämäiseen toimintatapaan yleensä elämässä esimerkiksi kotona tai vapaa-aikana. Tästä käytetään nimitystä *omaehtoinen yrittäjyys*. Lisäksi oppilaitoksen tehtävä on kasvattaa oppilaitaan *sisäiseen yrittäjyyteen*. Tällä tarkoitetaan yrittäjämäistä toimintaa vieraan palveluksessa.

- opiskelija ymmärtää elinkeinoelämän rakennetta ja sen tarjoamia mahdollisuuksia työllistymiseen
- opiskelijasta kehittyy oma-aloitteinen ja omaa työtään arvostava työntekijä, ammatinharjoittaja tai yrittäjä

### **Laadukas ja asiakaslähtöinen toiminta**

Oppilaitoksessa jokainen on toiselle asiakas, joten asiakaslähtöisyys on osa koulutuksen laatua. Kaikilla aloilla on tavoitteena hyvä ja asiallinen käyttäytyminen muita kohtaan. Ammattiopinnoissa on tavoitteena perehtyä omalla ammattialalla käytössä oleviin laadunhallintajärjestelmiin sekä oppii asiakkaana antamaan ja työntekijänä vastaanottamaan palautetta oman työn ja toimipaikan laadun kehittämiseksi. Opiskelijan tulee tuntea käsitteiden ”toiminnan laatu” ja ”tuotteen tai palvelun laatu” välinen ero ja toisaalta niiden yhteys toisiinsa. Tutkintokohtaisissa opetussuunnitelmissa ja toteuttamissuunnitelmissa määritellään keskeiset ammattialalla käytettävät laaturjestelmät ja asiakaslähtöiset toimintatavat.

- Opiskelija ymmärtää laadun merkityksen ja osaa soveltaa laadunhallinnan menetelmiä omassa työssään
- Opiskelija osaa ottaa huomioon asiakkaan odotukset ja yksilölliset tarpeet palvelutilanteessa

## **Kuluttajaosaaminen**

Oppilaitoksen kuluttajaosaamisen tavoitteena on tuntee lainsäädännön velvoitteet ja osata toimia opiskelijana sekä ammatissa että kansalaisena kuluttajan vastuun, velvollisuuksien ja oikeuksien mukaisesti. Opiskelija on oppilaitoksen ja samalla yhteiskunnan palvelujen käyttäjänä kuluttaja. Opiskelujen perehdyttämisympäristössä opiskelijoille tiedotetaan koulutuksen kustannuksista esimerkiksi opetus-, asumis- ja ruokailukustannuksista. Päätöksentekoon vaikuttaminen on yksi kuluttajaosaamisen alue. Opiskelijoiden kanssa keskustellaan niistä tavoista, joilla sekä yhteiskunnassa että oppilaitoksessa vaikutetaan päätöksentekoon. Kuluttajaosaaminen integroidaan oppilaitoksen eri toiminta-alueisiin.

- opiskelija osaa soveltaa kuluttajalainsäädäntöä
- opiskelija osaa toimia kuluttajana ja kansalaisena kansantaloutta edistävästi

## **Työsuojelu ja terveydestä huolehtiminen**

Työsuojelu edistää ja ylläpitää työntekijän ja työyhteisön työkykyä ja hyvinvointia sekä työympäristön turvallisuutta ja terveellisyyttä. Eri ammattialoilla on niille ominaiset työolot ja –ympäristö, josta syystä työsuojelun painopisteet vaihtelevat. Tavoitteena on, että opiskelija tuntee työsuojelun ja työterveyshuollon merkityksen työpaikalla, tunnistaa omalle alalle tyypilliset työympäristössä olevat tapaturma- ja sairastumisvaarat sekä työkyvyn kuormitustekijät. Opiskelija tietää keinoja riskien ennakoinnaksi ja poistamiseksi. Lisäksi opiskelussa huolehditaan siitä, että ammattiin liittyvät turvaohjeet tunnetaan, osataan turvalliset työtavat ja huolehditaan järjestyksestä ja siisteydestä työpaikalla.

Henkinen hyvinvointi, työilmapiiri, työssäjaksaminen ja kiusaaminen ovat asioita, jotka vaikuttavat työhyvinvointiin. Näiden asioiden käsittely integroidaan opetukseen. Oppilaitoksen kaikessa toiminnassa on tavoitteena ylläpitää hyvää opiskelu- ja työilmapiiriä. Ammattipinnoissa opiskelija perehdytetään työoloihin, työssä käytettäviin työvälineisiin ja turvallisiin työtapoihin ennen uuden työn tai tehtävän aloittamista. Tutkintokohtaisissa opetussuunnitelmissa määritellään tarkemmin työsuojelun, - turvallisuuden ja –terveyden sisällöt.

### **Opiskelija**

- osaa pitää huolta omasta terveydestään ja ylläpitää työkykyään

- osaa tunnistaa työhön ja työympäristöön liittyvät vaarat ja terveyshaitat sekä suojautua niiltä ja torjua niitä
- on motivoitunut noudattamaan työsuojelumääräyksiä
- osaa huolehtia työympäristönsä ergonomiasta
- ymmärtää henkisen työsuojelun periaatteita sekä ilmapiirin ja ihmissuhteiden merkityksen työyhteisössä

## **Kaikille aloille yhteinen ydinosaaminen**

Kaikilla aloilla koulutuksen tavoitteena on, että opiskelijoille kehittyvät sellaiset oppimaan oppimisen taidot, että hän kykenee jatkuvasti kehittämään itseään sekä ihmisenä että ammatissaan. Opetussuunnitelman perusteissa kaikille aloille yhteisiksi ydinosaamisen taidoiksi on määritelty seuraavat:

- oppimistaidot
- ongelmanratkaisutaidot
- vuorovaikutus- ja viestintätaidot
- yhteistyötaidot
- eettiset ja esteettiset taidot.

Tutkintokohtaisessa opetussuunnitelmassa määritellään opintokokonaisuuksittain ne ydinosaamiset, joita eri opintokokonaisuuksissa arvioidaan. Ydinosaamiselle määritellään arviointikriteerit tasokuvauksin.

**Oppimistaitojen** kehittymiseksi koulutuksen tulee tuottaa opiskelijalle valmiudet elinikäiseen oppimiseen ja halun itsensä kehittämiseen. Opiskelijan on saatava valmiudet arvioida omaa oppimistaan ja osaamistaan sekä suunnitella opiskeluaan. Hänen on saatava valmiudet hankkia, jäsentää ja arvioida tietoa sekä soveltaa aiemmin opittua muuttuvissa tilanteissa.

- oman toiminnan hallinta
- oman osaamisen ja omien vahvuuksien tunteminen (itsearviointitaito)
- muutosvalmius ja kyky tehdä valintoja

- kyky organisoida ja hallita oman ajan käyttöä
- oppimaan oppiminen, tiedon hankinta, jäsentäminen ja arviointi

**Ongelmanratkaisutaitojen** kehittymiseksi koulutuksen tulee tuottaa opiskelijalle valmiuksia toimia työssään ja ongelmallisissa tilanteissa joustavasti, innovatiivisesti ja uutta luovasti.

- luovan ajattelun, innovatiivisuuden ja toiminnan taito
- analysointitaito, looginen päättelykyky ja kriittinen ajattelu
- aloitteellisuus, päätöksentekotaito ja muutoksen käynnistäminen
- kyky hahmottaa asia- ja toimintokokonaisuuksia ja soveltaa tietoa

**Vuorovaikutus- ja viestintätaitojen** kehittymiseksi koulutuksen tulee tuottaa opiskelijalle valmiuksia selviytyä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa työelämässä. Opiskelijan on saatava valmiudet selvittää neuvottelutilanteista ja käyttää suullista ja kirjallista viestintää sekä tietotekniikkaa erilaisissa vuorovaikutus- ja viestintätilanteissa.

- esiintymis-, keskustelu-, neuvottelu – ja kuuntelutaidot
- viestintätekniset taidot
- tiedon kerääminen ja jakaminen
- kielitaito

**Yhteistyötaitojen** kehittymiseksi koulutuksen tulee tuottaa opiskelijalle valmiudet toimia erilaisten ihmisten kanssa ja tiimin jäsenenä sekä olla joustava ihmissuhteissa ja ottaa huomioon toiset ihmiset. Hänen tulee osata tunnistaa omia ja toisten tunnetiloja ja ottaa niitä rakentavasti huomioon toiminnassaan.

- sopeutumiskyky ja joustavuus ihmissuhteissa
- oman toiminnan korjaaminen
- toisen ihmisen huomioiminen
- tiimityötaidot

**Eettisten ja esteettisten** taitojen kehittymiseksi koulutuksen tulee tuottaa opiskelijalle sellaiset valmiudet, että hän osaa käsitellä ja ratkaista eettisiä ongelmia sekä tiedostaa omat arvonsa ja kulttuuriin pohjautuvia kauneusarvoja ja ottaa ne huomioon toiminnassaan. Hän osaa toimia vastuullisesti, oikeudenmukaisesti ja tehtyjen sopimusten mukaisesti. Hän osaa noudattaa työssään ammattietiikkaa, kuten asiakkaita koskevaa vaitiolovelvollisuutta, tietosuojaa ja kuluttajansuojasäädöksiä.

- käyttäytyminen ja huolellisuus
- vastuullisuus ja oikeudenmukaisuus
- tehtyjen sopimusten mukainen toiminta
- pukeutuminen ja henkilökohtainen hygienia
- työympäristön siisteyden ja viihtyisyyden ylläpitäminen
- ympäristön viihtyisyyden arvostaminen

## 4 KÄSI- JA TAIDETEOLLISUUSALAN PERUSTUTKINNON MUODOSTUMINEN

<b>KÄSI- JA TAIDETEOLLISUUSALAN PERUSTUTKINTO</b>		<b>120 ov</b>
<b>YHTEISET OPINNOT</b>		<b>20 ov</b>
Pakolliset opintokokonaisuudet 1-8	16 ov	
Valinnaiset opintokokonaisuudet 1-15	4 ov	
<b>AMMATILLISET OPINNOT</b>		<b>90 ov</b>
Opintoihin sisältyy työssäoppimista vähintään 20 ov		
<b>TUTKINNON YHTEISET AMMATILLISET OPINNOT</b>		<b>10 ov</b>
Opintokokonaisuus 1		
<b>KOULUTUSOHJELMITTAIN ERIYTYVÄT AMMATILLISET OPINNOT</b>		<b>80 ov</b>
<b>ESINESUUNNITTELUN JA -VALMISTUKSEN KOULUTUSOHJELMA</b>		
Pakolliset opinnot	50 ov	
Opintokokonaisuudet 2-6		
Valinnaiset opinnot	30 ov	
Opintokokonaisuudet 17-27		
<b>TEKSTIILIN JA VAATETUKSEN SUUNNITTELUN JA VALMISTUKSEN KOULUTUSOHJELMA</b>		
Pakolliset opinnot	50 ov	
Opintokokonaisuudet 7-11		
Valinnaiset opinnot	30 ov	
Opintokokonaisuudet 17-27		
<b>YMPÄRISTÖN SUUNNITTELUN JA RAKENTAMISEN KOULUTUSOHJELMA</b>		
Pakolliset opinnot	50 ov	
Opintokokonaisuudet 12-16		
Valinnaiset opinnot	30 ov	
Opintokokonaisuudet 17-27		
<b>VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT</b>		<b>10 ov</b>

Opintoihin sisältyy opinto-ohjausta vähintään 1,5 ov ja vähintään 2 ov:n opinnäytetyö. Opintoviikko on 40 tuntia opiskelijan työtä.

## 4.1 Opintojen ajoitus

2007



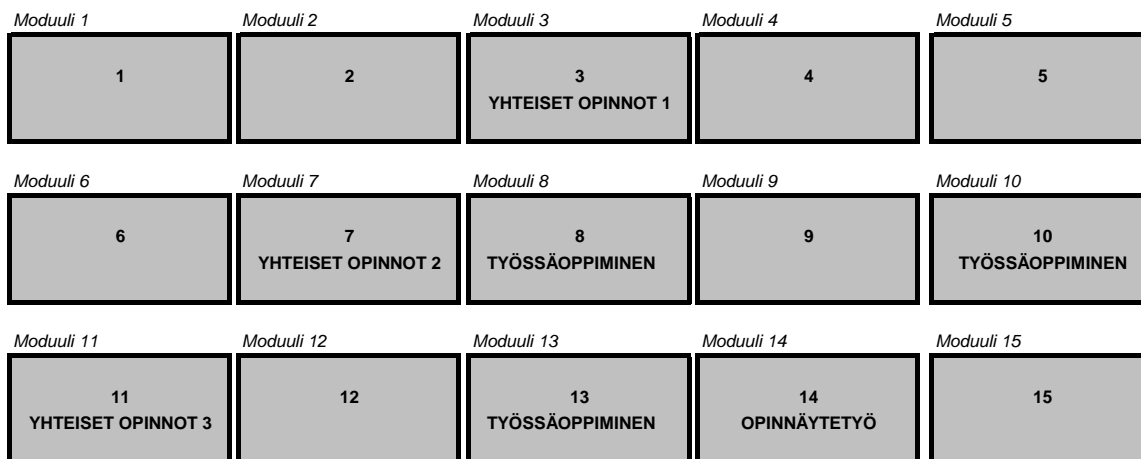
KÄSI- JA TAIDETEOLLISUUSALAN PERUSTUTKINTO,  
ARTESAANI, ESTRADIVAATETUS

120 ov

### TEKSTIILIN JA VAATETUKSEN SUUNNITTELUN JA VALMISTUKSEN KOULUTUSOHJELMA

Ammatilliset opinnot	90 ov	Yhteiset opinnot	20 ov
Esteettinen, visuaalinen ja kulttuuriosaaminen	10 ov	Äidinkieli	4 ov
Kulttuurin soveltaminen	5 ov	Ruotsi	1 ov
Tekstiilin ja vaatetuksen suunnittelu	5 ov	Englanti	2 ov
Tuotteen tekninen valmistus ja kädentaidot	20 ov	Matematiikka	3 ov
Tuotteen suunnittelu ja valmistus	10 ov	Fysiikka ja kemia	2 ov
Tuotteen asiakaslähtöinen valmistus	10 ov	Yhteiskunta-, yritys- ja työelämätieto	1 ov
Ohjaus- ja palvelutoiminta	10 ov	Terveystieto	1 ov
Tuotekehittäminen ja valmistus	10 ov	Liikunta	1 ov
Muut valinnaiset opinnot	10 ov	Taide ja kulttuuri	1 ov
		Valinnaiset opinnot	4 ov
		<b>Vapaasti valittavat opinnot</b>	<b>10 ov</b>

### Opintojen eteneminen



Yhteiset opinnot sekä muut valinnaiset ja vapaasti valittavat opinnot hyväksiluetaan täysimääräisenä opiskelijoille, joilla on aiemmin suoritettu toisen asteen ammatillinen perustutkinto tai lukion oppimäärä.

#### Opintojen eteneminen

Ylioppilastutkinnon tai ammatillisen perustutkinnon pohjalta

Hyväksiluettu:	<b>Ammatilliset opinnot</b>	<b>10 ov</b>
	Muut valinnaiset opinnot	
	<b>Yhteiset opinnot</b>	<b>20 ov</b>
	<b>Vapaasti valittavat opinnot</b>	<b>10 ov</b>

Moduuli 1	Moduuli 2	Moduuli 3	Moduuli 9	Moduuli 5
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Moduuli 6	Moduuli 9	Moduuli 8	Moduuli 14	Moduuli 11
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

#### Opintojen eteneminen

Ylioppilastutkinnon tai ammatillisen perustutkinnon pohjalta

Hyväksiluettu:	<b>Ammatilliset opinnot</b>	<b>2 ov</b>
	Muut valinnaiset opinnot	
	<b>Yhteiset opinnot</b>	<b>20 ov</b>
	<b>Vapaasti valittavat opinnot</b>	<b>2 ov</b>

Moduuli 1	Moduuli 2	Moduuli 3	Moduuli 9	Moduuli 5
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Moduuli 6	Moduuli 7	Moduuli 8	Moduuli 14	Moduuli 15
<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
Moduuli 11	Moduuli 12	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

## 4.2 Opintojen jaksotus (moduulirakenne)

Estradivaatetus 2007

1	<i>Moduuli 1</i>
---	------------------

**Esteettinen, visuaalinen ja kulttuuriosaaminen**

Vaatetusala ammattina	1 ov
Kuvallinen esittäminen 1	1 ov

**Tuotteen tekninen valmistus ja kädentaidot**

Materiaalituntemus	1 ov
Kaavakuosittelu	1 ov
Koneet ja tekniikat	1 ov
Vaatteen valmistusprosessi 1	3 ov

2	<i>Moduuli 2</i>
---	------------------

**Esteettinen, visuaalinen ja kulttuuriosaaminen**

Yleinen taidehistoria	2 ov
-----------------------	------

**Tekstiilin ja vaatetuksen suunnittelu**

Muotipiirustus	1 ov
----------------	------

**Tuotteen tekninen valmistus ja kädentaidot**

Kaavamuotoilu 1	1 ov
Vaatteen valmistusprosessi 2	4 ov

3	<b>YHTEISETOPINNOT 1</b>	<i>Moduuli 3</i>
---	--------------------------	------------------

**Äidinkieli**

Äidinkieli 1	1 ov
Äidinkieli 2	1 ov

**Englanti**

Englanti 1	1 ov
------------	------

**Matematiikka**

Matematiikka 1	1 ov
----------------	------

**Liikunta**

Liikunta 1	1 ov
------------	------

**Taide ja kulttuuri**

Taide ja kulttuuri	1 ov
--------------------	------

**Valinnaiset opinnot**

2 ov

4	<i>Moduuli 4</i>
---	------------------

**Esteettinen, visuaalinen ja kulttuuriosaaminen**

Plastinen sommittelu	1 ov
----------------------	------

Värisommittelu	1 ov
----------------	------

Luova muotoilu	1 ov
----------------	------

**Kulttuurin soveltaminen**

Muodin historia	1 ov
-----------------	------

Käsityötekniikat 1	1 ov
--------------------	------

**Tuotekehittely ja valmistus**

Vaatesuunnittelu	1 ov
------------------	------

**Tuotteen tekninen valmistus ja kädentaidot**

Materiaalin kehittäminen	2 ov
--------------------------	------

5	<i>Moduuli 5</i>
---	------------------

**Esteettinen, visuaalinen ja kulttuuriosaaminen**

Käsi- ja taideteollisuuden kulttuurihistoria	1 ov
--	------

Luova muotoilu	1 ov
----------------	------

**Kulttuuri ja soveltaminen**

Käsityötekniikat 2	1 ov
--------------------	------

Käsityötekniikat 3	1 ov
--------------------	------

**Tuotteen tekninen valmistus ja kädentaidot**

Vaatteen valmistusprosessi 3	4 ov
------------------------------	------

6	<i>Moduuli 6</i>
---	------------------

**Tuotteen suunnittelu ja valmistus**

Malliompelu	2 ov
-------------	------

**Tuotteen asiakaslähtöinen valmistus**

Esiintymispukuompelu	4 ov
----------------------	------

**Ohjaus- ja palvelutoiminta**

Pukeutumisneuvonta	1 ov
--------------------	------

Somistus ja esillepano	1 ov
------------------------	------

7	<b>YHTEISET OPINNOT 2</b>	<i>Moduuli 7</i>
---	---------------------------	------------------

**Äidinkieli**

Äidinkieli 3	1 ov
--------------	------

**Ruotsi**

Ruotsi 1	1 ov
----------	------

**Matematiikka**

Matematiikka 2	1 ov
----------------	------

**Fysiikka ja kemia**

Kemia	1 ov
-------	------

**Terveystieto**

Terveystieto	1 ov
--------------	------

**Yhteiskunta-, yritys- ja työelämä-tieto**

Yhteiskunta-, yritys- ja työelämä-tieto	1 ov
---	------

**Valinnaiset opinnot**

2 ov

8	<b>TYÖSSÄOPPIMINEN</b>	<i>Moduuli 8</i>
---	------------------------	------------------

**Ohjaus- ja palvelutoiminta**

Vaate- ja materiaalityöntekijä	8 ov
--------------------------------	------

<b>9</b>	<i>Moduuli 9</i>
----------	------------------

**Kädentaidot ja valmistus**

Neulevaateprosessi	5 ov
Suuntautumisprojekti	1 ov

**Tekstiilin ja vaatetuksen suunnittelu**

Vaatesuunnittelu 2	1 ov
Prosessin suunnittelu	1 ov

<b>10</b>	<b>TYÖSSÄOPPIMINEN</b>	<i>Moduuli 10</i>
-----------	------------------------	-------------------

**Esteettinen, visuaalinen ja kulttuuriosaaminen**

Kuvallinen esittäminen 2	1 ov
--------------------------	------

**Tuotteen tekninen valmistus ja kädentaidot**

Erikoismateriaaliompelu	3 ov
-------------------------	------

**Tuotekehittely ja valmistus**

Esiintymispukuprojekti TOP	4 ov
----------------------------	------

<b>11</b>	<b>YHTEISET OPINNOT 3</b>	<i>Moduuli 11</i>
-----------	---------------------------	-------------------

**Matematiikka**

Matematiikka 2	1 ov
----------------	------

**Englanti**

Englanti 2	1 ov
------------	------

**Fysiikka ja kemia**

Fysiikka 1	1 ov
------------	------

**Valittavat opinnot**

1 ov

**Valinnaiset opinnot**

Suuntautumisprojekti	4 ov
----------------------	------

<b>12</b>	<i>Moduuli 12</i>
-----------	-------------------

**Kulttuuri ja soveltaminen**

Pukeutumiskulttuuri	1 ov
---------------------	------

**Tekstiilin ja vaatetuksen suunnittelu**

Suunnittelu- ja asiakaspalvelu	1 ov
--------------------------------	------

**Tuotteen asiakaslähtöinen valmistus**

Tilausompelu	6 ov
--------------	------

<b>13</b>	<b>TYÖSSÄOPPIMINEN</b>	<i>Moduuli 13</i>
-----------	------------------------	-------------------

**Tuotteen suunnittelu ja valmistus**

Ompelimoitoyöskentely TOP	8 ov
---------------------------	------

<b>14</b>	<b>OPINNÄYTETYÖ</b>	<i>Moduuli 14</i>
-----------	---------------------	-------------------

**Tuotekehittely ja valmistus**

Opinnäytetyö	5 ov
--------------	------

Vaatesuunnittelu 3	1 ov
--------------------	------

**Yhteiset opinnot**

**Äidinkieli**

Äidinkieli 4	1 ov
--------------	------

**Valinnaiset**

Digitaalinen portfolio	1 ov
------------------------	------

<b>15</b>	<b>VAPAASTI VALITTAVAT OPINNOT</b>	<i>Moduuli 15</i>
-----------	------------------------------------	-------------------

**Vapaasti valittavat opinnot**

Erikoispuvustus	8 ov
-----------------	------

Työssäoppimisen järjestäminen

Opintoihin sisältyy 20 opintoviikkoa työssäoppimista. Työssäoppiminen toteutetaan seuraavasti: Katso 4.1 opintojen ajoitus

Työssäoppiminen on tavoitteellista ja ohjattua opiskelua. Opetussuunnitelmaan on merkitty opintojaksojen sisältöjä, joihin sisältyy työssäoppimista. Työssäoppimisen suunnitelma ja täsmennetyt tavoitteet liitetään opiskelijoiden henkilökohtaisiin opiskelusuunnitelmiin.

### 4.3 Arvioinnin toteuttamissuunnitelma

#### ESTRADIVAATETUS

			2006 -2007					2007 -2008					2008 - 2009					tunnit
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
<b>AMMATILISET OPINNOT</b>	<b>90 ov</b>	arviointi																
<b>Esteettinen, visuaalinen ja kull</b>	<b>10 ov</b>												N3					
Kuvallinen esittäminen 1	1 ov	M4	1															
Kuvallinen esittäminen 2	1 ov	N3									1							
Vaatetusala ammattina	1 ov		1															
Käsi- ja taideteoll.kulttuurihist.	1 ov	M1					1											
Yleinen taidehistoria 1	2 ov	M2		2														
Plastinen sommittelu 1	1 ov	M2				1												
Luova muotoilu	2 ov	M3			1	1												
Värisommittelu	1 ov	M2				1												
<b>Kulttuurin soveltaminen</b>	<b>5 ov</b>												N3					
Käsityötekniikat 1	1 ov	M3				1												
Käsityötekniikat 2	1 ov	M2					1											
Käsityötekniikat 3	1 ov	N3					1											
Pukeutumisen kulttuuri 1	1 ov	N3											1					
Muodin historia	1 ov	M4				1												
<b>Tekstiilin ja vaatetuksen suunnittelu</b>	<b>5 ov</b>												N3					
Muotipiirustus 1	1 ov	M5		1														
Vaatetussuunnittelu 1	1 ov	M5				1												
Vaatetussuunnittelu 2	1 ov	N3								1								
Suunnittelu ja asiakaspalvelu	1 ov	N3											1					
Prosessin suunnittelu 1	1 ov	N3								1								
<b>Tuotteen tekninen valmistus ja kädentaidot</b>	<b>20ov</b>						N1											
Materiaalituntemus	1 ov	M5	1															
Kaavakuosittelu	1 ov	M1	1															
Kaavamuotoilu 1	1 ov	M1		1														
Koneet ja tekniikat 1	1 ov	N1	1															
Vaatteen valmistusprosessi 1	3 ov	N1	3															
Vaatteen valmistusprosessi 2	4 ov	N1		4														
Vaatteen valmistusprosessi 3	4 ov	N1					4											
Erikoismateriaaliompelu	3ov	M3										3						
Materiaalin kehittäely 1 ja 2	2ov	M2				2												
<b>Tuotteen suunnittelu ja valmistus</b>	<b>10 ov</b>															N4		
Malliompelu	2 ov	M3					2											
Ompelimo työ, työssäoppim.	8 ov	N4												8				
<b>Tuotteen asiakaslähtöinen valmistus</b>	<b>10ov</b>												N3					
Esiintymispukuompelu	4 ov	M3					4											
Tilausompelu 1	6 ov	N3											6					
<b>Ohjaus- ja palvelutoiminta</b>	<b>10 ov</b>								N2									
Pukeutumisneuvonta	1 ov	N2					1											
Somistus ja esillepano	1 ov	N2					1											
Vaate- ja materiaali myynti, työ 1	8 ov	N2							8									
<b>Tuotekehittäely ja valmistus</b>	<b>10 ov</b>															N4		
Opinnäytetyö	5 ov	M6													5			
Esiintymispukuproj. työssäopp.	4 ov	N4									4							
Vaatetussuunnittelu 3	1ov	M6													1			

Artesaani, estradivaatetus  
TEVSN06AOP

			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
<b>Kädentaidot ja valmistus 10 ov</b>																	N4	
Suuntautumisprojekti	5 ov	N4											5					
Neulevaateprosessi 1	5ov	M3									5							
<b>Yhteensä</b>	<b>90 ov</b>																	
<b>ARVIOINTI:</b>																		
<b>N = Näyttö</b>																		
<b>M1 = Koe / Työkoe</b>																		
<b>M2 = Harjoitustyö</b>																		
<b>M3 = Valmistusprosessi</b>																		
<b>M4 = Tehtävä + esittely</b>																		
<b>M5 = Portfolio</b>																		
<b>M6 = Opinnäytetyö</b>																		
<b>YHTEISET OPINNOT</b>			2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
<b>PAKOLLISET</b>	<b>16 ov</b>																	
<b>ÄIDINKIELI</b>																		
Äidinkieli 1	1 ov			1														
Äidinkieli 2	1 ov			1														
Äidinkieli 3	1 ov							1										
Äidinkieli 4	1 ov											1						
<b>RUOTSI</b>																		
Ruotsi 1	1 ov							1										
<b>ENGLANTI</b>																		
Englanti 1	1 ov			1														
Englanti 2	1 ov											1						
<b>MATEMATIIKKA</b>																		
Matematiikka 1	1 ov			1														
Matematiikka 2	1 ov							1										
Matematiikka 3	1 ov											1						
<b>FYSIIKKA JA KEMIA</b>																		
Fysiikka 1	1 ov											1						
Kemia 1	1 ov								1									
<b>YHTEISKUNTA-, YRITYS- JA TYÖELÄMÄTIETO</b>																		
Yhteiskunta-, yritys- ja työelämäti	1 ov								1									
<b>TERVEYSTIETO</b>																		
Terveystieto 1	1 ov								1									
<b>LIIKUNTA</b>																		
Liikunta 1	1 ov				1													
<b>TAIDE- JA KULTTUURI</b>																		
Taide ja kulttuuri	1 ov				1													
<b>VALINNAISET</b>	<b>4 ov</b>																	
					1													
					1													
									1									
									1									
<b>Yhteensä</b>	<b>20 ov</b>																	
<b>VAPAASTI VALITTAVAT</b>	<b>10 ov</b>																	
Erikoispuvustus																		8
Digitaalinen portfolio																	1	
Kuvankäsittely																	1	
<b>Yhteensä</b>	<b>10 ov</b>																	

### 4.3.1 Ammattiosaamisen näyttöjen ja muun arvioinnin suhde

Opintokokonaisuuden arvosana muodostuu ammattiosaamisen näytön ja muun arvioinnin perusteella.

Esteettinen visuaalinen ja kulttuuriosaaminen 10 ov	Kulttuurin soveltaminen 5ov	Tekstiilin ja vaatetuksen suunnittelu 5ov	Tuotteen tekninen valmistus ja käden- taidot 20 ov	Tuotteen suunnittelu ja valmistus 10 ov	Tuotteen asiakas- lähtöinen valmistus 10 ov	Ohjaus- ja palvelu- toiminta 10 ov	Tuote- kehittä- ly ja valmistus 10 ov	Käden- taidot ja valmis- tus 10 ov
Kokeet	Tehtävät	Portfolio	Työkokeet	Valmis- tus- prosessi	Valmis- tus- prosessi	Näyttö 2 Myymälä- työskente- ly	Näyttö 4 Estradi- puvustus	Näyttö 4 Estradi- puvustus
Harjoitus- työt	Harjoitus- työt		Portfolio	Näyttö 4 Estradi- puvustus	Näyttö 3 Asiakas- työ- prosessi		Opinnäy- te- työ	
Näyttö 4 Estradi- puvustus	Näyttö 3 Asiakas- työ- prosessi	Näyttö 3 Asiakas- työ- prosessi	Näyttö 1 Perus- vaateen valmistus					Valmis- tus- prosessi
Näyttö 3 Asiakas- työ- prosessi	Näyttö 3 Asiakas- työ- prosessi							

### **4.3.2 Osaamisen tunnustaminen**

Osaamisen tunnustamisessa noudatetaan Koulutuskeskus Salpauksessa yhteisesti sovittuja periaatteita.

### **4.3.3 Todistukset**

Noudatetaan Opetushallituksen määräyksiä ja ohjeita.

## **5 PERUSTUTKINNON OPINTOKOKONAISUUDET JA OPINTOJAKSOT**

### **5.1 Kaikille yhteiset opinnot 20 ov**

Salpauksen yhteiset opinnot toteuttaa Areena. Tavoitteet ja sisällöt, sekä arvioinnit ovat yhteisten opintojen opetussuunnitelmassa.

### **5.2 Ammatilliset opinnot 90 ov**

Esteettinen, visuaalinen ja kulttuuriosaaminen	10 ov
Kulttuurin soveltaminen	5 ov
Tekstiilin ja vaatetuksen suunnittelu	5 ov
Tuotteen tekninen valmistus ja kädentaidot	20 ov
Tuotteen suunnittelu ja valmistus	10 ov
Tuotteen asiakaslähtöinen valmistus	10 ov
Ohjaus- ja palvelutoiminta	10 ov
Tuotekehittely ja valmistus	10 ov
Muut valinnaiset opinnot	10 ov

#### **5.2.1 Tutkinnon yhteiset ammatilliset opinnot**

Esteettinen, visuaalinen ja kulttuuriosaaminen 10 ov

### 5.2.1.1 Esteettinen, visuaalinen ja kulttuuriosaaminen 10 ov

<b>OPINTOKOKONAISUUS</b> <b>Esteettinen, visuaalinen ja kulttuuriosaaminen, 10ov</b>	
<b>OPINTOJAKSOT</b>	Kuvallinen esittäminen 1, 1ov, Kuvallinen esittäminen 2, 1ov, Vaatetusala ammattina, 1ov, Käsi- ja taideteollisuuden kulttuurihistoria, 1ov, Yleinen taidehistoria, 2ov, Plastinen sommittelu, 1ov, Värisommittelu, 1ov, Luova muotoilu, 2ov
<b>Opintokokonaisuuden tavoite ja sisältö</b> <p>Opintokokonaisuuden tavoitteena on antaa monipuolinen näkemys käsi- ja taideteollisuusosalasta sekä teoriassa että käytännössä. Opintokokonaisuus antaa taustaa ja tukee vaatetusalan ammatillisia opintoja. Opintokokonaisuus jakautuu kolmelle opiskeluvuodelle ja kokonaisarviointissa painotetaan opiskelijan ammattikulttuuriin kasvamista.</p> <p>Opintokokonaisuuden sisällöissä keskeisiä aiheita ovat suomalainen kulttuuri ja kulttuuriperinne sekä käsi- ja taideteollisuuden historia ja nykyaika. Yleinen taidehistoria ja eri tyylikaudet keskeisiltä osiltaan tulevat tutuiksi. Opiskelun aikana toteutetaan pienimuotoisia tutkielmia ja dokumentteja.</p> <p>Opintokokonaisuuden keskeisiä ajatuksia on myös, että opiskelija pystyy erilaisin kuvallisin keinoin esittämään ideoitaan, suunnitelmiaan tai tuotteitaan visuaalisesti kauniisti. Opiskelijan on tunnettava värisomittelua ja – harmonioita, ymmärrettävä erilaisten muotojen ja mittasuhteiden vaikutus esineiden ja vaatteiden kauneuteen. Opiskelijan on osattava erilaisilla esitystekniikoilla esitellä ideansa ja ajatuksensa. Hänen on osattava tehdä kauniita ja visuaalisesti toimivia luonnoksia, malleja, dokumentteja tai tuotteita ja tunnettava taiteen ja luovan toiminnan teknisiä työtapoja.</p> <p>Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan sommittelu, väri- ja muototajuun, visuaalisen esittämisen tarkoituksen mukaisuuteen ja kauneuteen, luovien ratkaisujen löytämiseen annetuissa tehtäväkokonaisuuksissa sekä dokumenttien suunnitelmalliseen ja sisällöllisesti onnistuneeseen laatimiseen.</p>	
<b>Arviointimenetelmät</b> <b>NÄYTTÖ 3 ja NÄYTTÖ 4;</b> esitystavat, portfolio, estetiikka <b>KOKEET;</b> kulttuurihistoria <b>HARJOITUSTYÖT;</b> plastinen, luova muotoilu, värisommittelu	
<b>Oppimismenetelmät</b> Lähiopetus, opintokäynnit, verkko-opetus, harjoitustehtävät	

ESTEETTINEN, VISUAALINEN JA KULTTUURIOSAAMINEN

Arvioinnin kohteet	Arviointi	Arvioinnin kriteerit
<ul style="list-style-type: none"> <li>□ Visuaalisten esitystapojen esteettinen soveltaminen ilmaisun ja kommunikoinnin välineenä</li> <li>□ Käsi- ja taideteollisuuden historian ja kulttuuriperinnön omaksuminen</li> </ul>	<b>K5</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>□ käyttää itsenäisesti esteettistä ja visuaalista tietoa ammattityössä</li> <li>□ ilmaista töillään väri-, muoto- ja tilasomittelua ja yhdistää niitä materiaali-, rakenne- ja työtaparatkaisuihin sekä ottaa huomioon ekologiset seuraamukset</li> <li>□ tuoda esille luovasti ja itsenäisesti ideoita, suunnitelmia ja tuotoksia vaativin esitystekniikoin</li> <li>□ kommunikoida ammattialalla visuaalisesti toimivin aihekohtaisin luonnoksin, mallein ja dokumentein</li> <li>□ soveltaa ammattialansa suunnittelutyössä taiteen ja luovan toiminnan sekä teknisten ilmaisuvälineiden käyttöä toteutuksen ja markkinoinnin apuna</li> <li>□ käyttää laajasti ja itsenäisesti suomalaisen käsi- ja taideteollisuuden kulttuurihistoriaa asiantuntemuksena alan työtehtävissä</li> <li>□ tunnistaa suomalaisen perinteen, tapa- ja esine-, tuote- ja ympäristökulttuurin osana kansainvälisyyttä</li> <li>□ tunnistaa ja ajoittaa yleisen taidehistorian kronologiaa ja erityispiirteitä</li> <li>□ etsiä kulttuurihistorian tietoa ja käyttää sitä luovasti pienimuotoisten tutkielmien ja dokumenttien tekemiseen</li> </ul>
	<b>H3</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>□ käyttää esteettistä ja visuaalista tietoa ammattityössä</li> <li>□ ilmaista töillään väri- ja muoto-somittelua</li> <li>□ tuoda esille luovasti ideoita, suunnitelmia ja tuotoksia erilaisin esitystekniikoin</li> <li>□ kommunikoida ammattialalla visuaalisesti toimivin aihekohtaisin luonnoksin, mallein ja dokumentein</li> <li>□ käyttää suomalaisen käsi- ja taideteollisuuden kulttuurihistoriaa asiantuntemuksena alan työtehtävissä</li> <li>□ tunnistaa suomalaisen perinteen osana kansainvälisyyttä</li> <li>□ tunnistaa ja ajoittaa yleisen taidehistorian kronologiaa ja erityispiirteitä</li> <li>□ etsiä kulttuurihistorian tietoa ja käyttää sitä pienimuotoisten tutkielmien ja dokumenttien tekemiseen</li> </ul>
	<b>T1</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>□ käyttää ohjeiden mukaan sommittelun sekä väri- ja muoto-opin perusasioita suunnittelun ja ammattityön apuna</li> <li>□ visuaalisesti esittää omia ideoita ja suunnitelmia</li> <li>□ koota ohjeiden mukaan aihekohtaisia dokumentteja</li> <li>□ lähdeaineistoa käyttäen tunnistaa ja erottaa tuotteen aikakausien tunnuspiirteitä</li> <li>□ ohjattuna etsiä käsi- ja taideteollisuuden historian ja kansanperinteen tietoa.</li> </ul>

## 5.2.2 Koulutusohjelmittain eriytyvät ammatilliset opinnot 80ov

Kulttuurin soveltaminen	5 ov
Tekstiilin ja vaatetuksen suunnittelu	5 ov
Tuotteen tekninen valmistus ja kädentaidot	20 ov
Tuotteen suunnittelu ja valmistus	10 ov
Tuotteen asiakaslähtöinen valmistus	10 ov
Ohjaus- ja palvelutoiminta	10 ov
Tuotekehittäminen ja valmistus	10 ov
Muut valinnaiset opinnot	10 ov

### 5.2.2.1 TEKSTIILIN JA VAATETUKSEN SUUNNITTELUN JA VALMISTUKSEN KOULUTUSOHJELMA

Tutkinnon suorittaneella opiskelijalla on sellaiset valmiudet, että hän pystyy työskentelemään alan erilaisissa valmistus-, korjaus- tai huolto- tai palvelu ja ohjaustehtävissä toisen palveluksessa tai itsenäisenä ammatinharjoittajana. Hän tuntee alansa kulttuuri- ja tyylihistoriaa sekä ymmärtää alaan liittyviä esteettisiä arvoja niin, että hänen valmistamansa tuotteet ovat kulloiseenkin tilaan ja tarpeeseen sopivia, hyvin viimeistelyjä ja ne viestivät korkeasta ammattitaidosta.

Hän tuntee valmistuksen suunnitteluprosessin. Hänellä on työtehtävien kannalta keskeiset tiedot ja taidot alansa uusista ja perinteisistä materiaaleista, työtavoista, koneista ja laitteista. Hän osaa lukea ja laatia työohjeita ja piirustuksia sekä pystyy dokumentoimaan työn kulkua. Hän pystyy valmistamaan vaatetusalan tuotteita alusta loppuun asti yksittäiskappaleina tai sarjatuotannon periaatteella. Hän on perillä alan työsuojeluasioista ja hän noudattaa toiminnassaan kestävän kehityksen periaatteita.

Hän on yhteistyökykyinen ja seuraa alansa kehittymistä sekä kehittää omaa ammattitaitoaan.

Vaatetusalan artesaani on pukeutumisen ammattilainen, jolla on kädentaitoa, visuaalista hahmottamiskykyä, tyylien, muodin, materiaalien ja värien tuntemusta.

Artesaanin työtehtäviin kuuluvat vaatekappaleiden ja asukokonaisuuksien suunnittelu ja valmistus, myynti-, ohjaus ja neuvontatehtävät sekä korjausompelu. Estradipuvustukseen erikoistuneen artesaanin tehtäviä ovat erilaisten esiintyjien pukujen suunnittelu ja toteutus erilaisiin esiintymistilanteisiin sekä teatteri- ja vuokrapukujen valmistus ja muokkaus.

Tyypillisimpiä työpaikkoja ovat ompelimot, vaatetusalan liikkeet, kangaskaupat, teatterit, kansalaisopistot ja yhdistykset sekä oma yritys.

### 5.2.2.1.1 Kulttuurin soveltaminen 5 ov

<b>OPINTOKOKONAISUUS</b> <b>Kulttuurin soveltaminen, 5ov</b>	
<b>OPINTOJAKSOT</b>	Käsityötekniikat 1, 1ov Käsityötekniikat 2, 1ov Käsityötekniikat 3, 1ov Pukeutumiskulttuuri, 1ov Muodin historia, 1ov
<b>Opintokokonaisuuden tavoite</b> Opintokokonaisuuden keskeinen tavoite on vaatetusalan kulttuurin tunteminen ja sen soveltaminen tehtäväkokonaisuuksissa.  Opiskelijan on tunnettava puku- ja pukeutumisen historia esihistorialliselta ajalta nykypäivään. Hänen on osattava erottaa ja ajoittaa eri aikakausien ja tyylien mukaisia vaatteita toisistaan lähdemateriaalin avulla. Opiskelijan on tunnettava muodin kehitys aikakausittain ja siihen liittyviä kulttuurisia vaikutteita, merkityksiä tai tapahtumia. Opiskelijalle kehittyy hyvä kulttuurillinen osaaminen, jotta hän pystyy soveltamaan tietojaan osana vaatteiden valmistusprosessia.  Opiskelijan on hallittava pukeutumistietous kulloisenkin tilanteen vaatimalla tavalla. Opiskelijan on ymmärrettävä vaateen välittämistä viestejä osana tapakulttuuria. Opiskelija tuntee pääpiirteittäin etikettipukeutumisen sääntöjä.  Tässä opintokokonaisuudessa opiskellaan myös erilaisia käsityötekniikoita. Opiskelijan on osattava vaatteiden valmistamiseen liittyviä käsin ommeltavia tekniikoita. Hänen on osattava koristella tai tuottaa yksilöllisiä vaatetusmateriaaleja käsityömenetelmin. Muoti ja ajan henki vaikuttavat siihen, mitkä tekniikat kulloinkin käsitellään tarkemmin.  Arvioinnissa kiinnitetään huomio käsityötaitoon ja vaatetusalan historian, nykypäivän ja tapakulttuurin soveltamiseen käytännössä.	
<b>Opintokokonaisuuden arviointi</b>  <b>NÄYTTÖ 3</b> <ul style="list-style-type: none"><li>- koristelutavat</li><li>- pukeutuminen tiettyyn tilaisuuteen</li></ul> <b>TEHTÄVÄT JA ESITTELY</b> <ul style="list-style-type: none"><li>- muodin historia</li></ul> <b>HARJOITUKSET</b> <ul style="list-style-type: none"><li>- käsityötekniikat</li></ul>	
<b>Oppimismenetelmät</b> Lähiopetus, harjoitustehtävät, verkko-opetus	

KULTTUURIN SOVELTAMINEN  
OPINTOKOKONAISUUDEN ARVIOINTIKOHEET JA KRITTEERIT

Arvioinnin kohteet	Arviointi	Arvioinnin kriteerit
<p>Kulttuurin soveltaminen vaateen suunnittelussa ja valmistustavoissa</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Pukeutumiskulttuurin tunteminen</li> <li><input type="checkbox"/> Pukeutumisetiketin tunteminen</li> <li><input type="checkbox"/> Muodin historian tunteminen</li> </ul>	<p><b>K5</b></p>	<p><b>Opiskelija osaa</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> tunnistaa ja ajoittaa eri aikakausien tuotteita sekä niiden tyyliominaisuuksia ja tunnuspiirteitä, jolloin hänen on tunnettava materiaaleihin, tuotevalmistukseen, tuotteisiin ja niiden käyttöön liittyvää historiaa sekä alan tyylihistoriaa ja muodin vaiheita</li> <li><input type="checkbox"/> jäsentää ja soveltaa hankkimaansa tietoa siten, että hän osaa tuotteiden suunnittelussa ja valmistuksessa ottaa huomioon kohderyhmän ja kulttuurialueen.</li> <li><input type="checkbox"/> seurata alan kehitystä tutustumalla julkaisuihin, osallistumalla keskeisiin tapahtumiin sekä olemalla vuorovaikutuksessa alalla toimivien kanssa. Hänen on tunnettava kansallista ja kansainvälistä käsityön, taideteollisen ja teollisen tuotannon menneisyyttä ja nykytilaa sekä kehitykseen vaikuttaneita asioita</li> <li><input type="checkbox"/> käyttää ompelu- ja vaatetusalan perinteisiä käsityötekniikoita ja työmenetelmiä</li> <li><input type="checkbox"/> soveltaa tarkoituksenmukaisesti tietoja pukeutumiskulttuurista, etiketistä ja muodin historiasta suunnittelemiinsa vaatteisiin ja työtappoihin niitä valmistettaessa</li> </ul>
	<p><b>H3</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> tunnistaa eri aikakausien tuotteita sekä niiden tunnuspiirteitä</li> <li><input type="checkbox"/> tunnettava alan tyylihistoriaa ja muodin vaiheita</li> <li><input type="checkbox"/> tuotteiden suunnittelussa ja valmistuksessa ottaa huomioon kohderyhmän ja kulttuurialueen</li> <li><input type="checkbox"/> seurata alan messuja ja näyttelyitä</li> <li><input type="checkbox"/> käyttää ompelualan perinteisiä käsityötekniikoita ja työmenetelmiä</li> <li><input type="checkbox"/> etsiä tyylinmukaisia vaihtoehtoja suunnittelemiinsa vaatteisiin kulttuurista tai pukuhistoriasta</li> </ul>
	<p><b>T1</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> käyttää ohjattuna ompelualan perinteisiä käsityötekniikoita</li> <li><input type="checkbox"/> ohjattuna hyödyntää suunnittelussa ja valmistuksessa ammattialan historiaa</li> <li><input type="checkbox"/> tunnistaa ja ajoittaa alan tuotteita käyttäen apuna lähdemateriaalia</li> <li><input type="checkbox"/> ohjeiden mukaan noudattaa alan tapakulttuuria.</li> </ul>

### 5.2.2.1.2 Tekstiilin ja vaatetuksen suunnittelu 5 ov

<b>OPINTOKOKONAISUUS</b> <b>Tekstiilin ja vaatetuksen suunnittelu, 5ov</b>	
<b>OPINTOJAKSOT</b>	Muotipiirustus, 1ov Vaatetus suunnittelu 1, 1ov Vaatetus suunnittelu 2, 1ov Suunnittelu ja asiakaspalvelu, 1ov Prosessin suunnittelu, 1ov
<b>Opintokokonaisuuden tavoite ja keskeinen sisältö</b>  <p>Opintokokonaisuudessa painottuvat taiteellinen ja ilmaisullinen kuvanteko sekä ammattitekninen piirtäminen ja suunnitelmallinen työskentely. Opiskelijan on osattava suunnitella vaatteita eri aihepiirien tai erilaisten kohderyhmien mukaan. Opiskelijan on osattava esittää suunnittelemansa vaatteet tai tuotteet visuaalisesti ja kauniisti erilaisilla kuvantekomenetelmillä. Opiskelijan on suunnittelussa otettava huomioon myös materiaalin suhde malliin ja tuotteen teknisiin ratkaisuihin. Opiskelijan on pystyttävä tuottamaan paljon erilaisia vaihtoehtoja ja oltava valmis jatkuvaan mallin kehittelyyn.</p> <p>Opiskelija on osattava valmistaa portfolio dokumentiksi tehdystä suunnittelutyöstä. Portfoliossa on esitettävä niin taiteellinen kuin tekninen vaateen valmistusprosessi.</p> <p>Arvioinnissa kiinnitetään huomiota ideoinnin lähtökohtiin, suunnitelmien esittämistaitoon, esteettisyyteen ja tuotekehittelytaitoon. Suunniteltujen vaatteiden on oltava myös kohderyhmälle sopivia ja ompelullisesti toteutuskelpoisia.</p>	
<b>Opintokokonaisuuden arviointi</b>  <b>NÄYTTÖ 3</b> <ul style="list-style-type: none"><li>- vaateen suunnittelu asiakkaalle</li><li>- asiakasanalyysi</li><li>- asiakastyöprosessin suunnittelu</li></ul> <b>PORTFOLIO</b> <ul style="list-style-type: none"><li>- muotipiirustus</li><li>- vaatesuunnittelu</li></ul>	
<b>Opetusmenetelmät</b> Lähiopetus, harjoitustehtävät, opintokäynnit	

TEKSTIILIN JA VAATETUKSEN SUUNNITTELU  
OPINTOKOKONAISUUDEN ARVIOINTIKOhteet JA KRITERIT

Arvioinnin kohteet	Arviointi	Arvioinnin kriteerit
Vaatteen suunnittelu asiakkaalle <ul style="list-style-type: none"> <li>□ Vaatteen muodon, väriyksen ja materiaalien soveltuvuus asiakkaalle, käyttötarkoitukseen ja – tilaisuuteen</li> <li>□ Visuaalinen esittäminen ja kommunikointi</li> <li>□ Dokumentointi</li> </ul>	<b>K5</b>	<b>Opiskelija osaa</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>□ suunnitella vaatteelle muoto ja ulkonäkö sekä tekninen toteutus</li> <li>□ käyttää teknisiä ja käsivaraisia apuvälineitä sekä tietoteknisiä ohjelmia tarkoituksenmukaisesti</li> <li>□ käyttää ammattialan suunnittelun työtapoja ja välineitä ideoinnissa, tuotekehittelyssä sekä kommunikointi- ja markkinointitilanteissa.</li> <li>□ käyttää kuvallisen ilmaisun tyyllitykeinoja ja ammattialan teknisen piirtämisen ilmaisutapoja havainnollistamiskeinoina</li> <li>□ esitellä ammattialaansa, tuotteitaan ja suunnitelmiaan visuaalisesti, kirjallisesti ja suullisesti yleisesti ymmärrettävällä ja laadukkaalla tavalla</li> <li>□ tehdä havaintoja ympäristöstään ja käyttää lähteaineistoja</li> <li>□ tulkita kuvia ja luonnoksia sekä kehittää asiakkaalta saatuja ajatuksia</li> <li>□ lukea ja laatia alansa teknisiä piirustuksia ja työohjeita. Hänen on osattava etsiä ja vertailla malliin sopivia vaihtoehtoisia materiaaleja, rakenteita ja valmistustapoja</li> <li>□ suunnitella ja organisoida työnsä tuotesuunnitteluprosessin mukaisesti</li> <li>□ laatia työskentelyprosessista havainnollisen, esteettisen ja visuaalisen portfolion</li> </ul>
	<b>H3</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>□ käyttää vaatetussuunnittelun työtapoja ja etsiä ideoita eri lähteaineistoista</li> <li>□ kuvata käsivaraisesti piirtämällä vaatteen muoto ja tekninen toteutus</li> <li>□ esitellä suunnitelmiaan ja tuotteitaan visuaalisesti ja suullisesti</li> <li>□ lukea ja laatia ammattialan teknisiä piirustuksia ja työohjeita</li> <li>□ vertailla tuotteeseen soveltuvia materiaaleja, rakenteita ja valmistustapoja</li> <li>□ suunnitella ja organisoida työnsä</li> <li>□ laatia työstä havainnollisen portfolion</li> </ul>
	<b>T1</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>□ kuvata tuoteideoita</li> <li>□ lukea ja ohjeiden avulla laatia ammattialan työohjeita ja teknisiä piirustuksia</li> <li>□ ohjattuna vertailla tuotteeseen soveltuvia materiaaleja, rakenteita ja valmistustapoja</li> <li>□ esitellä ammattialaansa suullisesti sekä suunnitelmiaan ja tuotteitaan visuaalisesti</li> <li>□ suunnitella ohjeiden avulla omaa työtään.</li> </ul>

### 5.2.2.1.3 Tuotteen tekninen valmistus ja kädentaidot 20 ov

#### OPINTOKOKONAISUUS

#### Tuotteen tekninen valmistus ja kädentaidot, 20ov

#### OPINTOJAKSOT

Materiaalintuntemus, 1ov, Kaavakuosittelu, 1ov, Kaavamutoilu, 1ov, Koneet ja tekniikat, 1ov, Vaatteen valmistusprosessi 1, 3ov, Vaatteen valmistusprosessi 2, 4ov, Vaatteen valmistusprosessi 3, 4ov, Erikoismateriaaliompelu, 3ov, Materiaalin kehittäminen, 2ov

#### Opintokokonaisuuden tavoite ja keskeinen sisältö

Opintokokonaisuuden tavoitteena on luoda vankka pohja hyvän ammattitaidon pohjaksi. Seuraavissa opintokokonaisuuksissa tullaan tarvitsemaan näitä perustietoja ja taitoja, joita edelleen kehitetään, suunnataan ja syvennetään käsiteltävän aihepiiriin mukaisesti.

Opiskelu etenee projekteissa, joissa keskitytään yhteen perustaitoon kerrallaan. Perustekniikoita ja kädentaitoja harjaannutetaan harjoitusten ja vaatekappaleiden valmistuksessa. Alusta alkaen käytetään ammattimaisia työmenetelmiä, koneita ja työvälineitä. On tärkeää, että opiskelija hankkii henkilökohtaiset työvälineensä opiskelun alkaessa ja oppii huolehtimaan myös oppilaitoksen koneista, työvälineistä ja työskentely-ympäristön turvallisuudesta ja siisteydestä.

Vaatteen perinteinen valmistusprosessi sisältää vaatteen valmistuksen perustyötavan. Kaavan käyttö, leikkaaminen, työn suunnittelu, kokoaminen, sovitus, ompelu ja viimeistely. Aluksi harjoitellaan valmiin kaavan käyttöä, sitten kuositellaan valmiista peruskaavasta mallinmukaisia vaatteita ja lopuksi piirretään myös peruskaavat, joita kuositellussa käytetään. Kaavoituksen rinnalla opiskellaan muotoilua ja sovitusta.

Valmistustekniikka perustuu yksittäiskappaleen valmistuksessa käytettäviin työtapoihin.

Erikoismateriaaliompelu sisältää pääasiassa pukinenahkojen käytön vaatetusmateriaalina.

Materiaalin kehittäminen käsittää erilaisten materiaalien muokkausta tiettyyn käyttötarkoitukseen sopivaksi esim. kankaanpainon ja värjäystekniikoiden avulla.

Ompeluluokan koneita ja laitteita on osattava käyttää ja huoltaa turvallisesti. Kuhunkin ommeltavaan työvaiheeseen on osattava valita oikea kone ja säädettävä ommel työhön sopivaksi.

Ompelun tekniikkaa harjaannutetaan sekä erillisillä tekniikkaharjoituksilla, että vaatetusompelun yhteydessä. Tärkeää on, että kaikkiin vaatetusompelun työvaiheisiin opitaan perustyötapa. Perussaumat, reunat, päärmeet, taskut, vetoketjun kiinnitys, vyötärörakenne, kauluksen kiinnitys, hihan istutus, napitus...

Valmiita tuotteita ja harjoituksia opiskelija arvioi yhdessä opettajan kanssa. Arvioinnin kohteita ovat; työskentelyprosessi, ajan käyttö, muodon ja rakenteen sopusointu, esteettisyys ja työn laatu.

1. Vaatteen valmistusprosessi 1

Asukokonaisuuden valmistaminen annetusta materiaalista valmiin kaavan avulla

Tehtävä: Selkeälinjainen hame, jossa on vyötärö rakenne ja vetoketju, sekä hihatton ja kaulukseton pusero-osa, jossa on napitus.

Materiaali: Puuvilla ja puuvillasekoitekankaat

2. Vaatteen valmistusprosessi 2

Asukokonaisuuden kehittäminen edellisen pohjalta tietystä materiaalista

Kaavan kuosittelu

Työtapa suunnitelmat

Tehtävä: Hyvin istuvat housut, joissa on vyötärö rakenne ja vetoketjuhalkio, sekä hihallinen ja kauluksellinen pusero.

Materiaali: Puuvilla, pellava, viskoosi tai sekoitekankaat

3. Vaatteen valmistusprosessi 3

Asukokonaisuuden suunnittelu ja valmistaminen

Peruskaavan piirtäminen ja kuosittelu

Materiaalin valinta

Työtapa suunnitelmat

Tehtävä: Hihallinen tai hihatton, vuoriton leninki.

Materiaali: Pellava, raakasilkki tms.

Erikoismateriaaliompelu

Kevyen vuoritetun vaatteen kaavoitus ja valmistus pukinenahasta. Esim. hame tai housut.

**Opintokokonaisuuden arviointi**

**NÄYTTÖ 1**; perusvaatteen valmistus, työvälineiden ja koneiden käyttö

**TYÖKOKEET**; kaavakuosittelu, kaavamutoilu

**PORTFOLIO**; materiaalit ja kankaat

**Oppimismenetelmät**

Lähiopetus, harjoitustehtävät, valmistusprosessi

TUOTTEEN TEKNINEN VALMISTUS JA KÄDENTÄIDOT  
OPINTOKOKONAISUUDEN ARVIOINTIKOhteet JA KRITERIT

Arvioinnin kohteet	Arviointi	Arvioinnin kriteerit
<p>Vaatteen valmistusprosessin kokonaisvaltainen hallinta</p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Materiaalin valinta</li> <li><input type="checkbox"/> Työmenetelmien suunnittelu</li> <li><input type="checkbox"/> Vaatteen kaavoitus</li> <li><input type="checkbox"/> Työvälineiden ja koneiden turvallinen käyttö</li> <li><input type="checkbox"/> Vaatteen laadukas valmistus</li> </ul>	<p><b>K5</b></p>	<p><b>Opiskelija osaa</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> käyttää ja soveltaa vaatetusalan perustekniikoita sekä perinteisiä ja nykyaikaisia työtapoja ja -menetelmiä. Hänen on hallittava niihin liittyvä keskeinen ammattitieto ja terminologia</li> <li><input type="checkbox"/> laatia työskentelysuunnitelman, vaatteen rakenteen ja työtavat kirjallisesti ja kuvallisesti</li> <li><input type="checkbox"/> suunnitella ja laskea materiaalien kulutuksen. Hänen on osattava tehdä hinta- ja laatuvertailuja sekä arvioida tuotteen hinnanmuodostusta ja ottaa siihen vaikuttavat tekijät huomioon tuotteen valmistuksessa.</li> <li><input type="checkbox"/> toteuttaa perusvaatteiden kaavoituksen peruskaavoista kuosittelemalla</li> <li><input type="checkbox"/> valita, käyttää ja huoltaa työvälineitä, koneita ja laitteita tarkoituksenmukaisesti ja hänen on osattava työskennellä käyttäen oikeita työotteita. Hänen on ymmärrettävä asianmukaisten ja toimivien työvälineiden käytön merkitys laadukkaan työnjäljen aikaansaamisessa.</li> <li><input type="checkbox"/> valita valmistettaviin tuotteisiin tarkoituksenmukaiset materiaalit, jolloin hänen on tunnettava tekstiili- ja vaatetusalan yleisimmät materiaalit, niiden alkuperä, valmistus-, värjäys- ja viimeistelymenetelmät sekä käyttö- ja hoito-ominaisuudet</li> <li><input type="checkbox"/> käyttää yksinkertaisia materiaalien tunnistamismenetelmiä. Hänen on osattava ottaa valmistuksessa huomioon materiaalien tuottamisen ja käytön ekologiset vaikutukset.</li> <li><input type="checkbox"/> toimia työympäristönsä työturvallisuusohjeiden mukaisesti. Hänen tulee ymmärtää työpaikkakulttuurin ja normien merkitys työyhteisön fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen toimintakyvyn ja hyvinvoinnin kannalta ja osattava omalta osaltaan edistää niitä.</li> <li><input type="checkbox"/> arvioida valmistusprosessia ja valmista tuotetta. Hänen on osattava arvioida materiaalin, kaavoituksen ja rakenneratkaisujen yhteensopivuutta. Hänen on osattava tunnistaa hyvä laatu.</li> <li><input type="checkbox"/> valmistaa viimeistellyn ja laadukkaan vaatteen</li> </ul>

	<b>H3</b>	<ul style="list-style-type: none"><li><input type="checkbox"/> käyttää vaatetusalan perustekniikoita. Hänen on hallittava niihin liittyvä keskeinen ammattitieto ja terminologia</li><li><input type="checkbox"/> laatia työskentelysuunnitelman, vaatteen rakenteen ja työtavat kirjallisesti ja kuvallisesti</li><li><input type="checkbox"/> suunnitella ja laskea materiaalien kulutuksen</li><li><input type="checkbox"/> toteuttaa perusvaatteiden kaavoituksen peruskaavoista kuosittelemalla</li><li><input type="checkbox"/> käyttää ja huoltaa tavallisimpia koneita ja työvälineitä</li><li><input type="checkbox"/> valita valmistettaviin tuotteisiin tarkoituksenmukaiset materiaalit, jolloin hänen on tunnettava tekstiili- ja vaatetusalan yleisimmät materiaalit, sekä niiden käyttö- ja hoito-ominaisuudet</li><li><input type="checkbox"/> käyttää yksinkertaisia materiaalien tunnistamismenetelmiä</li><li><input type="checkbox"/> toimia työympäristönsä työturvallisuusohjeiden mukaisesti</li><li><input type="checkbox"/> arvioida valmistusprosessia ja valmista tuotetta. Hänen on osattava arvioida materiaalin, muodon ja rakenneratkaisujen yhteensopivuutta. Hänen on osattava tunnistaa hyvä laatu.</li></ul>
	<b>T1</b>	<ul style="list-style-type: none"><li><input type="checkbox"/> työskennellä suunnitelmallisesti</li><li><input type="checkbox"/> käyttää keskeisiä tekniikoita, työmenetelmiä, -välineitä, koneita ja laitteita</li><li><input type="checkbox"/> toimia työympäristönsä työturvallisuusohjeiden mukaisesti</li><li><input type="checkbox"/> tunnistaa ja hoitaa tekstiili- ja vaatetusalan yleisimpiä materiaaleja</li><li><input type="checkbox"/> laskea materiaalien kulutus</li><li><input type="checkbox"/> arvioida omaa työskentelyään</li></ul>

### 5.2.2.1.4 Tuotteen suunnittelu ja valmistus 10 ov

<b>OPINTOKOKONAISUUS</b> <b>Tuotteen suunnittelu ja valmistus, 10ov</b>	
<b>OPINTOJAKSOT</b>	Malliompelu, 2ov, Ompelimo työ, työssäoppiminen, 8ov
<b>Opintokokonaisuuden tavoite ja keskeinen sisältö</b> <p>Tavoitteena on oppia valmistamaan vaate myytäväksi tuotteeksi. Pääpaino tässä opintokokonaisuudessa on mallistoajattelussa ja pienen käsiteollisesti valmistettavan sarjan valmistuksessa. Tuoteidea kehitetään toimivaksi malliksi, jonka toteutus on taloudellisesti kannattavaa. Opiskelijan on tunnettava markkinointikelpoisen vaateen laatuvaatimukset. Hän etsii ympäristöstään mahdollisia kohderyhmiä, joille myytävä vaate kohdennetaan. Hän osaa etsiä tuoteideoita ja kehittää niitä kannattavasti toteutettaviksi. Valmiissa mallissa tulisi olla toimiva vaateidea, materiaalin ja rakenteiden tulisi sopia vaateen käyttötarkoitukseen ja vaateen tulisi viestiä hyvästä laadusta ja tekemisen ilosta.</p> <p>Tässä opintokokonaisuudessa on myös mahdollista toteuttaa mallinsuunnittelu- ja kehitystyö yhteistyöprojektina suunnittelijan kanssa. Opiskelijan tulisi osata tulkita suunnittelijan kuvia ja työohjeita, sekä toteuttaa malli suunnittelijan toiveiden mukaisesti.</p> <p>Opiskelijan on osattava laatia mallin valmistuksen suunnitelma ja siihen liittyvät työohjeet, kuten viivapiirroksot, kuositelutavat ja rakennekuvaukset. Kaavoituksen pohjana voi olla joko valmis kaava, jota muokataan tai peruskaavasta kuositeltu mallin mukainen kaava. Sarjonnan periaatteet on myös tunnettava, jotta mallista saadaan piensarjatuote. Ompeluvaiheita ja yksityiskohtia harjaannutetaan kunnes työskentely on joustavaa ja nopeasti sujuvaa. Tärkeää on hyvä työpöytä.</p> <p>Materiaalin ja värien valintaan kiinnitetään erityistä huomiota. Opiskelijan on osattava valita ja hankkia malliin sopivat materiaalit. Materiaalin käyttäytyminen ompelu- ja silitysvaiheissa sekä pesussa on tunnettava. Myös kustannusten laskeminen ja hinnoittelu on tunnettava.</p> <p>Opiskelijan on osattava esitellä myytävät mallit suullisesti sekä kuvallisesti ja suunnitella niille sopiva esillepano ja siihen liittyvä informaatio.</p> <p>Opintokokonaisuus toteutetaan joko projektityöskentelynä oppilaitoksessa tai osittain työssäoppimisena työpaikalla. Toteutettavat vaatteet ovat hyvin suunniteltuja perusvaatteita esim. arkeen ja työhön.</p> <p>Arviointi suoritetaan työryhmässä. Myyntitilanne ja asiakkaiden mielipiteet otetaan myös huomioon. Opiskelijan on osattava toimia työryhmässä ja huomioida myytävälle tuotteelle asetetut vaatimukset. Hänen on osattava valmistaa tuote mallikappaleen ja työohjeiden mukaan. Vaateen on oltava myyntikelpoinen.</p>	
<b>Opintokokonaisuuden arviointi</b> <p><b>NÄYTTÖ 4;</b> esiintymispuvun suunnittelu ja valmistus; <b>VALMISTUSPROSESSI;</b> malliompelu</p>	
<b>Oppimismenetelmät</b> <p>Lähiopetus, valmistusprosessi, työssäoppiminen</p>	

**OPINTOKOKONAISUUDEN ARVIOINTIKOHTTEET JA KRITTEERIT**  
**Tuotteen suunnittelu ja valmistus**

Arvioinnin kohteet	Arviointi	Arvioinnin kriteerit
<ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Työskentely suunnittelijan toimeksiannosta</li> <li><input type="checkbox"/> Valmistusprosessin suunnittelu ja dokumentointi</li> <li><input type="checkbox"/> Yksittäis- ja piensarjatuotteen kannattava ja laadukas valmistus</li> <li><input type="checkbox"/> Asiakaslähtöinen toiminta</li> <li><input type="checkbox"/> Yhteistyötaidot</li> </ul>	<b>K5</b>	<p><b>Opiskelija osaa</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> työskennellä omatoimisesti valmistuksen suunnittelijana ja teknisenä toteuttajana</li> <li><input type="checkbox"/> suunnitella valmistus niin, että materiaalit, rakenteet ja työtavat ovat tarkoituksenmukaisia ja perusteltuja, sekä ilmentävät tuotteen olemusta</li> <li><input type="checkbox"/> valmistaa esteettisesti laadukkaita ja markkinointikelpoisia tuotteita</li> <li><input type="checkbox"/> toimia asiakaslähtöisesti ottaen huomioon tuotteen käyttötarkoitus, esteettisyys, kustannukset ja kestävä kehitys</li> <li><input type="checkbox"/> valmistaa suunnitelmia havainnollistavia mallikappaleita sekä kehittää yksittäiskappale sarjavalmistukseksi</li> <li><input type="checkbox"/> suunnitella työjärjestys ja organisoida työskentelyä taloudellisuus ja kannattavuus huomioiden</li> <li><input type="checkbox"/> laatia informatiivisia ja selkeitä työpiirroksia ja -ohjeita</li> <li><input type="checkbox"/> toimia suunnittelijan toimeksiannosta vuorovaikutuksessa suunnittelijan ja työryhmän kanssa</li> </ul>
	<b>H3</b>	<p><b>Opiskelija osaa</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> työskennellä valmistuksen suunnittelijana ja teknisenä toteuttajana</li> <li><input type="checkbox"/> suunnitella tuotteen valmistus niin, että materiaalit, rakenteet ja työtavat ovat tuotteen käyttötarkoitukseen sopivia</li> <li><input type="checkbox"/> valmistaa käyttö- ja markkinointikelpoisia tuotteita</li> <li><input type="checkbox"/> valmistaa suunnitelmia havainnollistavia mallikappaleita ja työpiirroksia, sekä kehittää yksittäiskappale sarjavalmistukseksi</li> <li><input type="checkbox"/> suunnitella työjärjestys sekä työskentelysuunnitelma toteutusta varten</li> <li><input type="checkbox"/> toimia asiakaslähtöisesti sekä yhteistyökykyisesti suunnittelijan ja työryhmän kanssa</li> </ul>
	<b>T1</b>	<p><b>Opiskelija osaa</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> ohjattuna valita tuotteeseen tarkoituksenmukaiset materiaalit, rakenteet ja työtavat</li> <li><input type="checkbox"/> suunnitella ohjeiden mukaan tuotteen valmistus</li> <li><input type="checkbox"/> ohjeiden avulla muokata tuotetta toteutettavaksi piensarjatyönä</li> <li><input type="checkbox"/> valmistaa yksittäistuote ja sarjavalmistettava tuote teknisten piirustusten tai mallikappaleen mukaan.</li> </ul>

### 5.2.2.1.5 Tuotteen asiakaslähtöinen valmistus 10 ov

<b>OPINTOKOKONAISUUS</b> Tuotteen asiakaslähtöinen valmistus, 10ov	
<b>OPINTOJAKSOT</b>	Esiintymispukuompelu, 4 ov, Tilausompelu, 6ov
<b>Opintokokonaisuuden tavoite ja keskeinen sisältö</b> <p>Tavoitteena on, että opiskelija hallitsee yksilöllisen vaateen valmistusprosessin kaikki vaiheet asiakkaan tapaamisesta laskun laatimiseen. Opiskelija järjestää asiakasta-paamiset ja valmistautuu niihin. Hän neuvottelee tilauksesta, vaateen käyttötarkoi-tuksesta, materiaaleista, suunnittelusta, toteutuksesta, aikataulusta ja hinnasta. Hän osaa havainnoida asiakasta ja tehdä asiakasanalyysin. Hän osaa kohdata asiakkaan asiakaspalvelutilanteessa.</p> <p>Opiskelija luonnostelee asiakkaan toivomusten ja asiakasanalyysin pohjalta mallivaih-toehtoja, esittelee ne asiakkaalle ja neuvottelee toteutettavasta mallista sekä siihen sopivista materiaaleista. Hän laatii työsuunnitelman ja aikataulun, jossa hän huomioi asiakkaan ajankäytön, ja noudattaa sitä. Myös kaikista kustannuksista hän sopii asi-akkaan kanssa. Opiskelija toimii asiallisesti ja huomioi salassapitovelvollisuuden.</p> <p>Vaateen valmistuksessa korostuu työn taidokas toteuttaminen. Vaate suunnitellaan ja kaavoitetaan yksilöllisesti asiakkaan mukaan. Vaatteesta valmistetaan sovitusta varten prototyyppi kokeilumateriaalista. Asiakas ja opiskelija voivat konkreettisesti to-deta mallin sopivuuden ja malliin voi tehdä tarvittavat muutokset. Työskentelyä ohjaa laatutietoisuus ja vastuullisuus. Asiakastyöprosessista opiskelija kokoaa portfolion.</p> <p>Opiskelija osaa tehdä tilaussopimuksen ja hän osaa pyytää ja tehdä tarjouksia, tilauk-sia, tilausvahvistuksia, lähetteitä ja laskuja. Hän osaa laatia kustannusarvion ja huo-mioida mahdolliset muutokset. Opiskelija harjaantuu toimimaan ammattimaisesti.</p> <p>Opintokokonaisuus toteutetaan pääsääntöisesti asiakastyöprojektina oppilaitoksessa. Toteutettavat vaatteet ovat jonkin tietyn tilanepukeutumisen vaatimukset täyttäviä kevyen vaatetuksen kokonaisuuksia, joissa on tarvittaessa vuoritus.</p> <p>Esiintymispukuompelussa tehtävä on esiintymisvaateen ompelu asiakkaalle. Esim. tanssipuku, jossa on hallittava myös joustavien materiaalien kaavoitus ja ompelu.</p> <p>Tilausompelussa valmistetaan juhlapuku asiakkaalle tiettyyn tilaisuuteen.</p> <p>Arvioinnissa korostuu opiskelijan vastuullinen toiminta ja asiakasta huomioiva työ-skentelytapa. Opiskelijan on osattava hankkia tarvittavat materiaalit ja laskea työn kus-tannukset. Hänen on laadittava työn ennakkosuunnitelma ja aikataulu, jota on nouda-tettava. Työn laadun on oltava hyvä. Opiskelijan on oltava valmis tekemään tarvitta-essa korjauksia, mikäli tuote ei vastaa vaatimustasoa.</p>	
<b>Opintokokonaisuuden arviointi</b> <p><b>NÄYTTÖ 3;</b> asiakastyön valmistus</p> <p>- <b>VALMISTUSPROSESSI;</b> esiintymispukuompelu</p>	
<b>Oppimismenetelmät</b> Lähiopetus, harjoitustehtävät, valmistusprosessi	

**OPINTOKOKONAISUUDEN ARVIOINTIKOhteet JA KRiteerit**  
**Tuotteen asiakasl htoinen valmistus**

Arvioinnin kohteet	Arviointi	Arvioinnin kriteerit
Vaatteen valmistaminen asiakasl�htoisesti <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Asiakasanalyysin laatiminen</li> <li><input type="checkbox"/> Pukeutumiskulttuurin soveltaminen</li> <li><input type="checkbox"/> Asiakaspalvelu</li> <li><input type="checkbox"/> Laadukkaan uniikki-vaatteen valmistus</li> </ul>	<b>K5</b>	<b>Opiskelija osaa</b> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> valmistaa omatoimisesti esteettisesti laadukkaita ja käyttötarkoitukseen sopivia vaatteita asiakkaille</li> <li><input type="checkbox"/> työskennellä sujuvasti, joustavasti ja ammattimaisesti</li> <li><input type="checkbox"/> sopia asiakastapaamiset</li> <li><input type="checkbox"/> sopia valmistusaikataulusta</li> <li><input type="checkbox"/> hinnoitella valmistettavan vaatteen</li> <li><input type="checkbox"/> valmistaa vaatteen asiakkaan kanssa sovitun aikataulun ja kustannusarvion mukaisesti</li> <li><input type="checkbox"/> ottaa huomioon vaatteen valmistuksessa asiakkaan vaatimukset</li> <li><input type="checkbox"/> neuvoa asiakasta valitsemaan eri tilaisuuksiin sopivia asukokonaisuuksia sekä huomioi asiakkaan tyylin, persoonallisuuden ja värien vaikutuksen vaatteen valinnassa</li> <li><input type="checkbox"/> kommunikoida asiakkaan kanssa on luontevasti ja asian- tuntevasti yleiskielellä ja ammattikielellä</li> <li><input type="checkbox"/> esittää asiakkaalle mallit, kokeilut, luonnokset sekä piirrokset informatiivisesti ja tasokkaasti</li> <li><input type="checkbox"/> osaa tehdä tuotteen valmistajana tarjouksia, tilauksia, hankkia tavaraa ja laskuttaa työnsä</li> <li><input type="checkbox"/> toimia tuotevastuulain mukaisesti</li> </ul>
	<b>H3</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> valmistaa käyttötarkoitukseen sopivia vaatteita asiakkaille</li> <li><input type="checkbox"/> työskennellä sujuvasti ja joustavasti</li> <li><input type="checkbox"/> sopia asiakastapaamiset</li> <li><input type="checkbox"/> sopia valmistusaikataulusta</li> <li><input type="checkbox"/> hinnoitella valmistettavan vaatteen</li> <li><input type="checkbox"/> valmistaa vaatteen asiakkaan kanssa sovitun aikataulun ja kustannusarvion mukaisesti</li> <li><input type="checkbox"/> ottaa huomioon vaatteen valmistuksessa asiakkaan vaatimukset</li> <li><input type="checkbox"/> osaa neuvoa asiakasta valitsemaan eri käyttötarkoituksiin sopivia vaatteita sekä huomioi asiakkaan tyylin</li> <li><input type="checkbox"/> kommunikoida asiakkaan kanssa on luontevasti yleiskielellä ja ammattikielellä</li> <li><input type="checkbox"/> esittää asiakkaalle mallit, kokeilut, luonnokset sekä piirrokset informatiivisesti</li> <li><input type="checkbox"/> osaa tehdä tuotteen valmistajana tilauksia, hankkia materiaaleja ja laskuttaa työnsä</li> <li><input type="checkbox"/> toimia tuotevastuulain mukaisesti</li> </ul>
	<b>T1</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> ohjeiden mukaan valmistaa vaatteita asiakkaille</li> <li><input type="checkbox"/> ohjattuna työskennellä</li> <li><input type="checkbox"/> ohjattuna sopia asiakastapaamiset</li> <li><input type="checkbox"/> ohjattuna sopia valmistusaikataulusta</li> <li><input type="checkbox"/> ohjattuna kommunikoida asiakkaan kanssa</li> <li><input type="checkbox"/> osaa hankkia materiaaleja sopimuksen mukaan</li> <li><input type="checkbox"/> osaa ohjeiden mukaan laskea valmistamansa vaatteen materiaalikustannukset</li> </ul>

### 5.2.2.1.6 Ohjaus- ja palvelutoiminta 10 ov

<b>OPINTOKOKONAISUUS</b> <b>Ohjaus- ja palvelutoiminta, 10ov</b>	
<b>OPINTOJAKSOT</b>	Pukeutumisneuvonta, 1ov Somistus ja esillepano, 1ov Vaate- ja materiaalimyynti, työssäoppiminen, 8ov
<b>Opintokokonaisuuden tavoite ja keskeinen sisältö</b>  <p>Opintokokonaisuuden tavoitteena on valmentaa opiskelijaa toimimaan myynti- ja markkinoititehtävissä vaatetus- ja tekstiilialan myymälöissä. Opiskelijan on osattava soveltaa ammattitaitoaan niin, että hän pystyy opastamaan asiakasta vaateen tai materiaalin valintaan liittyvissä kysymyksissä. Hän osaa esitellä tuotteita asiakasta huomioiden. Hän tuntee tuotteiden ominaisuudet ja osaa etsiä niihin liittyvää tietoa. Tuotevastuu ja kuluttajan oikeudet on myös huomioitava.</p> <p>Opintokokonaisuus toteutetaan pääosin työssäoppimisena vaatetusalan myymälöissä, tekstiilialan liikkeissä ja kangaskaupoissa. Perustiedot opiskellaan oppilaitoksessa ennen työssäoppimisjakson alkamista. Työpaikalla korostuvat vuorovaikutus- ja yhteistyötaidot, palvelutaidot sekä vastuullinen toiminta.</p> <p>Vaateen myyntiin ja pukeutumisneuvontaan liittyviä osaamisalueita ovat:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>- pukeutumisetiketin mukainen tilannepukeutuminen</li><li>- vapaamuotoinen tilannepukeutuminen</li><li>- asiakkaan pukeutumistyylin havainnointi</li><li>- asukokonaisuuden yhdistelyn taito</li><li>- värien ja kuosien yhdistelyn taito</li><li>- muotitietoisuus</li><li>- materiaalien tuntemus</li><li>- vaatteiden mitoitusjärjestelmät (myös kansainväliset)</li><li>- asusteiden käyttö; huivit, solmiot, sukat</li><li>- alusvaatteet</li><li>- sovitus, muutosten merkitseminen</li><li>- korjausompelu</li></ul> <p>Vaatteiden myyntityö käsittää naisten, miesten ja lasten vaatteet.</p> <p>Materiaalimyyntiin liittyviä osaamisalueita ovat:</p> <ul style="list-style-type: none"><li>- käyttötarkoituksenmukaisen materiaalin valinta</li><li>- menekin arviointi</li><li>- materiaalien tuntemus</li><li>- lisätarvikkeiden tuntemus</li><li>- värien, materiaalien ja kuosien yhdistämisen taito</li></ul> <p>Opiskelijan on myös harjaannuttava huolehtimaan myymälän järjestelytehtävistä, tuotteiden esillepanosta ja somistuksesta. Somittelun ja somistuksen perusteita opiskellaan oppilaitoksessa ennen työssäoppimisjakson alkamista.</p> <p>Asiakaspalvelutilanteen opiskelija pystyy hoitamaan myös ruotsin ja englannin kielellä.</p>	
<b>Opintokokonaisuuden arviointi</b> - <b>NÄYTTÖ 2;</b> myymälätyöskentely	
<b>Oppimismenetelmät</b> Lähiopetus, harjoitustehtävät, luennot, työssäoppiminen	

**OPINTOKOKONAISUUDEN ARVIOINTIKOhteet JA KRITteerit**  
Ohjaus- ja palvelutoiminta

Arvioinnin kohteet	Arviointi	Arvioinnin kriteerit
<ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Vaate- ja materiaalityyppi</li> <li><input type="checkbox"/> Pukeutumisneuvonta</li> <li><input type="checkbox"/> Somistus ja esillepano</li> <li><input type="checkbox"/> Korjausompelu</li> </ul>	<b>K5</b>	<p><b>Opiskelija osaa</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> omatoimisesti hoitaa palvelutilanteen vaateen / materiaalin myynnissä niin, että asiakkaat ovat tyytyväisiä</li> <li><input type="checkbox"/> ottaa huomioon tuotevastuun ja kuluttajan oikeudet myynti-, markkinointi- ja neuvontatyössä</li> <li><input type="checkbox"/> käyttää ammattikieltä sujuvasti sekä suullisesti että kirjallisesti</li> <li><input type="checkbox"/> esitellä sujuvasti tuotteet ja materiaalit</li> <li><input type="checkbox"/> neuvoa asiakasta valitsemaan eri tilaisuuksiin sopivia asukokonaisuuksia sekä huomioida asiakkaan tyylin, persoonallisuuden ja värien vaikutuksen vaateen valinnassa</li> <li><input type="checkbox"/> arvioida korjauksen tarpeen ja muutostekniikan vaateen sovituksessa</li> <li><input type="checkbox"/> toimia vastuullisesti ja asiakaslähtöisesti</li> <li><input type="checkbox"/> huolehtia liikkeen järjestyksestä ja viihtyisyydestä</li> <li><input type="checkbox"/> panna esille tuotteita ja tehdä tarvittavaa somistusta</li> <li><input type="checkbox"/> vastuullisena ryhmän jäsenenä kehittää työyhteisön hyvinvointia ja toimia työsuoritusten yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi</li> </ul>
	<b>H3</b>	<p><b>Opiskelija osaa</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> hoitaa palvelutilanteen vaateen / materiaalin myynnissä</li> <li><input type="checkbox"/> perusasiat tuotevastuusta</li> <li><input type="checkbox"/> käyttää pääsääntöisesti ammattikieltä sekä suullisesti että kirjallisesti</li> <li><input type="checkbox"/> esitellä tuotteita ja materiaaleja</li> <li><input type="checkbox"/> neuvoa asiakasta valitsemaan tavallisimpiin eri tilaisuuksiin sopivia asukokonaisuuksia sekä huomioida asiakkaan tyylin</li> <li><input type="checkbox"/> arvioida korjauksen tarpeen</li> <li><input type="checkbox"/> toimia vastuullisesti ja asiakaslähtöisesti</li> <li><input type="checkbox"/> huolehtia liikkeen järjestyksestä</li> <li><input type="checkbox"/> panna esille tuotteita ja tehdä somistusta</li> <li><input type="checkbox"/> toimia ryhmän jäsenenä työyhteisön hyvinvointia edistäen ja yhteistä tavoitetta kohti</li> </ul>
	<b>T1</b>	<p><b>Opiskelija osaa</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> toimia vaatteita tai materiaaleja myyvissä liikkeissä avustavissa tehtävissä</li> <li><input type="checkbox"/> huolehtia ohjatusti liikkeen järjestyksestä</li> <li><input type="checkbox"/> toimia asiakaslähtöisesti</li> <li><input type="checkbox"/> ohjatusti panna esille tuotteita</li> <li><input type="checkbox"/> toimia ryhmän jäsenenä ja noudattaa annettuja ohjeita</li> </ul>

### 5.2.2.1.7 Tuotekehittely ja valmistus 10 ov

<b>OPINTOKOKONAISUUS</b> <b>Tuotekehittely ja valmistus, 10ov</b>	
<b>OPINTOJAKSOT</b>	Opinnäytetyö 5ov, Vaatetussuunnittelu 3. 1ov, Esiintymispukuprojekti työssäoppiminen 4ov
<b>Opintokokonaisuuden tavoite ja keskeinen sisältö</b> <p>Opinnäytetyö on tutkinnon jonkin osa-alueen erityisosaamista osoittava tehtäväkokonaisuus, jonka opiskelija laatii oman kiinnostuksensa ja ammatillisen suuntautumisensa mukaan. Opinnäytetyö muodostuu tuotteesta ja siihen liittyvästä dokumentoinnista (kirjallinen ja kuvallinen osuus).</p> <p>Opinnäytetyötä tehdessään opiskelijan on osattava työskennellä omatoimisesti, johdonmukaisesti ja järjestelmällisesti. Hänen on osattava etsiä työssä tarvittavaa tietoa, ratkaista työhön liittyviä ongelmia ja arvioida työn tuloksia kriittisesti. Valmiin työn opiskelija esittelee suullisesti opinnäytetyöseminaarissa.</p> <p>Opinnäytetyöhön opiskelija saa henkilökohtaista ohjausta ohjaavilta opettajilta sovitun tuntimäärän työn eri vaiheissa.</p> <p>Esiintymispukuompelu käsittää esim. tanssijoiden, näyttelijöiden ja muiden estradilla esiintyvien henkilöiden pukujen valmistusta. Opintokokonaisuuden tavoitteena on valmentaa opiskelijaa työskentelemään luovalla ja rohkealla tavalla etsien uusia ratkaisumalleja erilaisiin tilanteisiin ja tarkoituksiin valmistettaviin vaatteisiin. Opiskelijan on kyettävä toimimaan sekä itsenäisesti, että työryhmän jäsenenä tai yhteistyössä ammattisuunnittelijan kanssa. Innovatiivisen valmistustavan pohjalla on vaatteen perinteinen valmistusprosessi, hyvä käsitys vaatteen muodosta ja ompelutavoista yleensä. Tässä opintokokonaisuudessa haetaan vaatteille uusia muotoja muotoilutekniikalla, käytetään erikoismateriaaleja, tuotetaan ja muokataan materiaalia värjäyksen ja kankaanpainon yms. avulla sekä kokeillaan erilaisia koristelutapoja. Pääpaino on vaatteen voimakkaan visuaalisen ilmeenluomisessa.</p> <p>Opiskelijan on osattava arvioida valmistettavien vaatteiden visuaalisia, käytännöllisiä ja materiaalisia ominaisuuksia vaatteen käytön näkökulmasta. Esiintyjälle tehdyn puvun vaatimukset ovat erilaiset, kuin tavallisen käyttövaatteen. Opiskelijan on tutustuttava materiaaleihin niin, että hän pystyy soveltamaan niihin sopivia teknisiä ratkaisuja. Vaatteen käyttökerrat, pestävyys ja kestävyys vaikuttavat työtappoihin.</p> <p>Opintokokonaisuus toteutetaan työelämäyhteistyössä. Alan asiantuntijat esittelevät esiintyjien pukujen valmistustapoja. Opiskelijat toteuttavat puvustuksen työelämätahon kanssa yhteistyössä. ( Myös harrastajaryhmien tai opiskelijaryhmien kanssa.)</p> <p>Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan kykyyn löytää luovalla tavalla ratkaisumalleja erilaisten esiintymispukujen suunnitteluun ja valmistukseen. Opiskelijan on osattava testata ratkaisuja käytännössä ja kommunikoida vaatteen käyttäjän ja muiden työryhmän jäsenten kanssa ratkaisuvaihtoehdoista. Opiskelijan on osattava toimia vastuullisena työryhmän jäsenenä.</p>	
<b>Opintokokonaisuuden arviointi</b> <b>NÄYTTÖ 4;</b> esiintymispuvun valmistus <b>OPINNÄYTETYÖ;</b> suunnittelu, valmistus, dokumentointi	
<b>Oppimismenetelmät</b> Työssäoppiminen, henkilökohtainen ohjaus	

TUOTEKEHITTELY JA VALMISTUS  
OPINTOKOKONAISUUDEN ARVIOINTIKOhteet JA KRITERIT

Arvioinnin kohteet	Arviointi	Arvioinnin kriteerit
<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Tuoteideoiden, tuotteiden ja valmistuksen kehittäminen</li> <li>▪ Omaan työskentelyyn sopivien alan työtapojen kehittäminen</li> <li>▪ Projektityöskentely</li> </ul>	K5	<p><b>Opiskelija osaa</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ havainnoida ja seurata vaatetusalan kehittämistarpeita sekä koti- että ulkomailla</li> <li>▪ uudistaa ja kehittää vaatetusalan tuotteita ja tuoteideoita</li> <li>▪ kehittää ja valmistaa asiakas- ja markkinalähtöisesti sekä uniikki- että sarjatuotteita</li> <li>▪ valita perinteisiä tai nykyaikaisia käyttötarkoitukseen sopivia työtapoja</li> <li>▪ käyttää perinteisiä ja nykyaikaisia materiaaleja ja rakenteita taloudellisesti ja ekologisesti</li> <li>▪ käyttää ammattitaitoaan niin, että vaateen saadaan yksilöllisyyttä tai muuta lisäarvoa</li> <li>▪ tuottaa materiaali-, rakenne- ja yksityiskohtakokeiluja ja valitsee käyttökelpoiset</li> <li>▪ valmistaa vaateen mallikappaleen kehittää sen vaiheittain valmiiksi tuotteeksi</li> <li>▪ tuotevalmistusta ja -kehittelyä varten etsiä, dokumentoida ja jäsentää tietoa</li> <li>▪ käyttää tuotekehittely- ja havainnollistamiskeinoina kuvallista ilmaisua</li> <li>▪ esitellä ja arvioida työnsä tuloksia</li> <li>▪ esitellä vaatteita esitysteknisin ja näytteillepanon keinoin</li> <li>▪ kerätä palautetta</li> <li>▪ työskennellä omatoimisesti yksin, ryhmän jäsenenä ja yhteistyössä ammattisuunnittelijan kanssa</li> <li>▪ noudattaa tuotevastuu- ja salassapitomääräyksiä</li> <li>▪ käyttää tekijänoikeuden ja mallisuojaajan mahdollisuuksia</li> </ul>
	H3	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ havainnoida ja seurata vaatetusalan kehittymistä</li> <li>▪ kehittää vaatetusalan tuotteita ja tuoteideoita</li> <li>▪ valmistaa asiakas- ja markkinalähtöisesti sekä uniikki- että sarjatuotteita</li> <li>▪ valita perinteisiä tai nykyaikaisia käyttötarkoitukseen sopivia työtapoja saadakseen vaatteeseen yksilöllisyyttä tai muuta lisäarvoa</li> <li>▪ käyttää perinteisiä ja nykyaikaisia materiaaleja ja rakenteita</li> <li>▪ tuottaa materiaali-, rakenne- ja yksityiskohtakokeiluja</li> <li>▪ valmistaa vaateen mallikappaleen</li> <li>▪ tuotevalmistusta ja -kehittelyä varten etsiä ja dokumentoida tietoa</li> <li>▪ käyttää tuotekehittely- ja havainnollistamiskeinoina kuvallista ilmaisua</li> <li>▪ esitellä ja arvioida työnsä tuloksia</li> <li>▪ esitellä vaatteita esitysteknisin ja näytteillepanon keinoin</li> <li>▪ työskennellä omatoimisesti yksin, ryhmän jäsenenä ja yhteistyössä ammattisuunnittelijan kanssa</li> <li>▪ ohjeiden avulla noudattaa tuotevastuu- ja salassapitomääräyksiä</li> <li>▪ ohjeiden avulla käyttää tekijänoikeuden ja mallisuojaajan mahdollisuuksia</li> </ul>

	<b>T1</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>▪ ohjattuna valmistaa vaatteita</li><li>▪ ohjattuna käyttää perinteisiä tai nykyaikaisia työtapoja</li><li>▪ ohjattuna tuottaa materiaali-, rakenne- ja yksityiskohtako-keiluja</li><li>▪ ohjattuna valmistaa vaateen mallikappaleen</li><li>▪ käyttää havainnollistamiskeinoina kuvallista ilmaisua ja esittelee vaatteita esitysteknisin keinoin</li><li>▪ ohjattuna toteuttaa tuotekehittelyä vaiheittain valmiiksi tuotemalliksi.</li></ul>
--	-----------	---

### 5.2.2.1.8 Kädentaidot ja valmistus 10 ov

<b>OPINTOKOKONAISUUS</b> <b>Kädentaidot ja valmistus, 10ov</b>		
<b>OPINTOJAKSOT</b>	Suuntautumisprojekti, 5ov Neulevaateprosessi, 5ov	Toisen tutkinnon suorittaneille hyväksilukumahdollisuus
<b>Opintokokonaisuuden tavoite ja keskeinen sisältö</b> <ul style="list-style-type: none"><li>- omat vahvuudet</li><li>- persoonallinen ote</li><li>- mestarillisen ammattitaidon tekijät</li><li>- soveltamistaitoa ja pyrkimystä jatkuvaan kehittymiseen</li><li>- korkeatasoisten tuotteiden valmistus</li></ul> <p>Opintokokonaisuudessa opiskelijalla on mahdollisuus käyttää ja soveltaa ammattitaitoaan sekä kehittää kädentaitojaan niin, että valmiit tuotteet ovat "mestarin töitä". Hän voi suunnata opintojaan jollekin tietylle vaatetuksen osa-alueelle, esim. vaateen käyttötarkoituksen tai materiaalin mukaan.</p>		
<b>Opintokokonaisuuden arviointi</b>  <b>NÄYTTÖ 4</b> <ul style="list-style-type: none"><li>- esiintymispuvun valmistus</li></ul> <b>VALMISTUSPROSESSI</b> <ul style="list-style-type: none"><li>- neuletyö</li></ul>		
<b>Opetusmenetelmät</b> Lähiopetus, valmistusprosessi		

**OPINTOKOKONAISUUDEN ARVIOINTIKOHEET JA KRITEERIT**  
**Kädentaidot ja valmistus**

Arvioinnin kohteet	Arviointi	Arvioinnin kriteerit
<ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> Vaatteen valmistaminen tilaustyönä</li> <li><input type="checkbox"/> Työskentelyprosessin suunnittelu ja hallinta</li> </ul>	<b>K5</b>	<p><b>Opiskelija osaa</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> valmistaa omatoimisesti esteettisesti laadukkaita ja käyttötarkoitukseen sopivia vaatteita tai työsuunnitelmia tilaajalle</li> <li><input type="checkbox"/> tulkita vaatetusalan työpiirustuksia ja suunnittelijan ohjeita tai luonnoksia</li> <li><input type="checkbox"/> neuvotella tilaajan kanssa toteutettavasta työsuorituksesta ja työskentelyn vaiheista</li> <li><input type="checkbox"/> informoida tilaajaa valmistukseen liittyvistä asioista ja tehdä kustannusarvion</li> <li><input type="checkbox"/> seurata työnsä etenemistä ja materiaalin käyttöä</li> <li><input type="checkbox"/> työskennellä sujuvasti, joustavasti ja ammattimaisesti</li> <li><input type="checkbox"/> esitellä malleja, luonnoksia ja piirroksia</li> <li><input type="checkbox"/> arvioida työnjälkeä</li> <li><input type="checkbox"/> kehittää taitotasoaan valmistajana</li> <li><input type="checkbox"/> kehittää sopivia työtapoja</li> <li><input type="checkbox"/> toteuttaa työsuorituksen projektiluontoisesti, urakkana tai uniikkikappaleena</li> </ul>
	<b>H3</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> valmistaa käyttötarkoitukseen sopivia vaatteita tai työsuunnitelmia tilaajalle</li> <li><input type="checkbox"/> käyttää vaatetusalan työpiirustuksia ja suunnittelijan ohjeita tai luonnoksia</li> <li><input type="checkbox"/> kuvailla tilaajalle valmistukseen liittyvät asiat ja laskea kustannukset materiaaleille ja työlle</li> <li><input type="checkbox"/> seurata työnsä etenemistä ja materiaalin käyttöä</li> <li><input type="checkbox"/> työskennellä sujuvasti ja joustavasti</li> <li><input type="checkbox"/> esitellä malleja, luonnoksia ja piirroksia</li> <li><input type="checkbox"/> arvioida työnjälkeä</li> <li><input type="checkbox"/> käyttää sopivia työtapoja</li> <li><input type="checkbox"/> toteuttaa työsuorituksen projektiluontoisesti, urakkana tai uniikkikappaleena</li> </ul>
	<b>T1</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li><input type="checkbox"/> ohjattuna valmistaa vaatteita</li> <li><input type="checkbox"/> ohjattuna käyttää vaatetusalan työpiirustuksia</li> <li><input type="checkbox"/> ohjattuna kuvailla tilaajalle valmistukseen liittyvät asiat ja laskea kustannukset materiaaleille</li> <li><input type="checkbox"/> seurata työnsä etenemistä ja materiaalin käyttöä</li> <li><input type="checkbox"/> työskennellä aikataulun mukaan</li> <li><input type="checkbox"/> ohjattuna käyttää sopivia työtapoja</li> <li><input type="checkbox"/> ohjattuna toteuttaa tilaustyön</li> </ul>

### 5.2.2.1.9 Näyttöjen toteuttamissuunnitelma

	<b>Näyttö 1</b>	<b>Näyttö 2</b>	<b>Näyttö 3</b>	<b>Näyttö 4</b>
Paikka	Salpaus / Heinola	Vaatetusalan myymälä	Salpaus / Heinola / ompelimo	Työpaikka / työelämäyhteistyöprojekti / Salpaus / Heinola
Ajankohta	1. vuoden 5. jakso	2. vuoden 3. jakso.	3.. vuoden 2. jakso	3. vuoden 5. jakso
Arvioijat	Ammatinopettaja Alan ammattilainen (ompelija)	Alan opettaja (suunnittelun) Työpaikkakouluttaja Asiakasedustaja	Ammatinopettaja Suunnittelija / opettaja Asiakas	Ammatinopettaja Suunnittelija / opettaja Yhteistyötahon edustaja
<b>Opintokokonaisuus</b>	<b>Tuotteen tekninen valmistus ja kädentaidot</b>	<b>Ohjaus- ja palvelutoiminta</b>	<b>Tuotteen asiakaslähtöinen valmistus</b>	<b>Kädentaidot ja valmistus</b>
<b>Arviointikohteet</b>				
Työprosessin hallinta	Valmistusprosessin suunnittelu, toteutus ja arviointi	alan asiakaspalvelu-, ohjaus- ja neuvontatehtävien hallinta	Valmistusaikataulun suunnittelu: asiakastapaamisten ajankohdat, tarjousten, hinnoittelun, tilauksien, tavarahankinnan ja laskutuksen käytänteet	Korkealaatuisen uniikki- tai sarjatyötuotteen tuoteidean ja/tai tuotteen kehittämisen ja valmistuksen prosessi
Työtehtävän hallinta	Ammattialan keskeisten valmistusmenetelmien, välineiden, koneiden ja laitteiden sekä materiaalien käyttö visuaalisten esitystapojen käyttö	Alan asiakaspalvelu-, ohjaus- ja neuvontatilanteiden hallinta	Asiakastapaamiset ja tuotevaatimuksista ja valmistuksesta neuvottelemine	Korkeatasoisen uniikki- tai sarjatyötuotteen valmistus
Työn perustana olevan tiedon hallinta	Materiaalin valinta työvälineiden, koneiden ja laitteiden valinta, laatu	Alan viestintä- ja havainnollistamistapojen sekä ammattikielen hallinta		Kädentaidon ja työnjäljen laatuerojen tunnistaminen ja arviointi
Työturvallisuus	ohjeiden mukainen toiminta			
Ydinosaaminen		oppimistaidot, vuorovaikutus	Vuorovaikutus- ja viestintätaidot, Yhteistyötaidot	
Yhteiset painotukset		kuluttajaosaaminen, tuotevastuu asiakastilanteissa	Laadukas ja asiakaslähtöinen toiminta	Teknologian ja tietotekniikan hyödyntäminen
<b>Opintokokonaisuus</b>			<b>Tekstiilin ja vaatetuksen suunnittelu</b>	<b>Tuotekehittely ja valmistus</b>
<b>Arviointikohteet</b>				
Työprosessin hallinta			Työn suunnittelu tuotesuunnitteluprosessin mukaan, Tuotesuunnitteluprosessi: tiedonhaku, ideointi, havainnollistaminen,	Tuotekehittelyprosessin hallinta

			tuotteen kehittäminen ja vuoro- vaikutus	
Työtehtävän hallinta			Ammattialan tuotesuunnitteluta- pojen, välineiden ja menetelmi- en käyttö tuotesuunnittelun eri vaiheissa	Tuotekehittelyn ideointi-, tiedon- hankinta-, dokumentointi-, esi- tys- ja valmistusvaiheiden mene- telmien hallinta
Työn perustana olevan tiedon hallinta			Tuotesuunnittelun menetelmät tuotesuunnitteluprosessin eri vaiheissa	Tuotevastuu- ja salassapitomää- räykset, tekijänoikeudet ja mal- lisuoja, esteettisyyden ja kulttuu- rin vaatimukset
Työturvallisuus				
Ydinosaaminen			Vuorovaikutus- ja viestintätaidot	
Yhteiset painotukset				
<b>Opintokokonaisuus</b>			<b>Kulttuurin soveltaminen</b>	<b>Tuotteen suunnittelu ja val- mistus</b>
<b>Arviointikohteet</b>				
Työprosessin hallinta			Kulttuuritiedon soveltaminen suunnitteluun ja valmistukseen	Valmistusprosessi: valmistuksen suunnittelu ja valmistus
Työtehtävän hallinta			Perinteisten käsityötekniikoiden ja työmenetelmien käyttö	Ammattialan tuotevalmistuksen suunnittelu ja valmistus
Työn perustana olevan tiedon hallinta			Ammattialan kulttuurihistorian, muotihistorian ja tyylitiedon sekä tapakulttuurin tuntemus	
Yhteiset painotukset				Kuluttajaosaaminen
<b>Opintokokonaisuus</b>			<b>Est. vis. kult. osa 1(2)</b>	<b>Est. vis. kult. osa 2 (2)</b>
<b>Arviointikohteet</b>				
Työprosessin hallinta				
Työtehtävän hallinta			Väri-, muoto- ja tilasommittelun ja visuaalisten esitystapojen sekä kulttuurihistoriallisen tiedon käyttö ammattialan suunnittelu- työssä sekä valmistuksen, toteu- tuksen ja markkinoinnin apuna	Väri-, muoto- ja tilasommittelun ja visuaalisten esitystapojen sekä kulttuurihistoriallisen tiedon käyttö  ammattialan suunnittelutyössä sekä valmistuksen, toteutuksen ja markkinoinnin apuna
Työn perustana olevan tiedon hallinta			Sommittelun perusasiat sekä käsi- ja taideteollisuuden histo- ria, kansanperinne ja taidehisto- riaammattialaan sovellettuna	Sommittelun perusasiat sekä käsi- ja taideteollisuuden histo- ria, kansanperinne ja taidehisto- ria ammattialaan sovellettuna

## 5.2.2.1.10 Näyttö 1

### Oppilaitosnäyttö

### Moduuli 5

#### Ajankohta:

Näyttö annetaan ensimmäisenä vuonna moduulissa 5

#### Näytetään:

Tuotteen tekninen valmistus ja kädentaidot 20 ov

#### Keskeinen sisältö:

- Työprosessin, työmenetelmien, työvälineiden, koneiden, laitteiden ja materiaalien hallinta.  
Työturvallisuus sekä laadukkaan työnjaljen hallinta.

#### Arvioijat

Ammatinopettaja

Alan ammattilainen (ompeleija)

#### Näytön kuvaus

Opiskelija valmistaa perusvaatteen. Hän valitsee vaatteeseen sopivan materiaalin ja lisätarvikkeet. Hän valitsee vaatteeseen sopivan kaavan ja tekee siihen tarvittavat muutokset. Työtapasuunnitelman hän laatii kirjallisesti ja kuvallisesti. Vaatetta valmistessaan hän työskentelee suunnitelmallisesti, taloudellisesti ja turvallisesti. Hän hallitsee ompelukoneiden ja silityslaitteiden käytön ja työn jälki on laadukasta.

Näyttötehtävä on esimerkiksi mallikuvan mukainen toppi pellavakankaasta standardikoossa C 38.

#### Näyttöympäristö

Näyttö annetaan oppilaitoksen työtiloissa. Hänellä on käytettävissään peruskaavasto, materiaalivarasto, leikkuupöytä, sovituskone, suoraommelkone, saumuri, höyrysilityslaitte.

#### Arvioinnin kohteet:

#### Tuotteen tekninen valmistus ja kädentaidot

Työprosessin hallinta

Työtehtävän hallinta

Työn perustana olevan tiedon hallinta

Työturvallisuuden hallinta

Opintokokonaisuus	Tuotteen tekninen valmistus ja kädentaidot		
Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	TYYYDYTTÄVÄ (T1)	HYVÄ (H3)	KIITETTÄVÄ (K5)
	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
<b>Työprosessin hallinta</b>			
Valmistusprosessin suunnittelu, toteutus ja arviointi	työskentelee suunnitelmallisesti	työskentelee suunnitelmallisesti ja ohjattuna täsmällisesti ja joutuisasti	työskentelee suunnitelmallisesti, täsmällisesti ja joutuisasti
	arvioi omaa työskentelyään	arvioi valmistusprosessia ja valmista tuotetta ja tunnistaa ohjattuna hyvän laadun	arvioi valmistusprosessia ja valmista tuotetta sekä materiaalin, muodon ja rakennerratkaisujen yhteensopivuutta ja tunnistaa hyvän laadun
<b>Työtehtävän hallinta</b>			
Ammattialan keskeisten valmistusmenetelmien, välineiden, koneiden ja laitteiden sekä materiaalien käyttö	käyttää keskeisiä tekniikoita, työmenetelmiä, -välineitä, koneita ja laitteita	käyttää ammattialan perustekniikoita sekä perinteisiä ja nykyaikaisia työtapoja ja -menetelmiä sekä ohjattuna hallitsee niihin liittyvän keskeisen ammattitiedon ja terminologian	käyttää ja soveltaa ammattialan perustekniikoita sekä perinteisiä ja nykyaikaisia työtapoja ja -menetelmiä sekä hallitsee niihin liittyvän keskeisen ammattitiedon ja terminologian
		tekee ohjattuna laadukasta työtä	tekee laadukasta työtä
	laskee materiaalien kulutuksen	laskee ja ohjattuna suunnittelee materiaalien kulutuksen ja tekee hinta- ja laatuvertailuja tuotteen valmistuksessa	suunnittelee ja laskee materiaalien kulutuksen ja tekee hinta- ja laatuvertailuja  arvioi tuotteen hinnanmuodostusta ja ottaa siihen vaikuttavat tekijät huomioon tuotteen valmistuksessa
<b>Työn perustana olevan tiedon hallinta</b>			
Materiaalin valinta työvälineiden, koneiden ja laitteiden valinta, laatu	tunnistaa ja hoitaa ammattialan yleisimpiä materiaaleja	valitsee ohjattuna valmistettaviin tuotteisiin tarkoituksenmukaiset materiaalit alan yleisimmistä materiaaleista niiden käyttö- ja hoito-ominaisuuksien perusteella	valitsee valmistettaviin tuotteisiin tarkoituksenmukaiset materiaalit alan yleisimmistä materiaaleista niiden alkuperän, valmistus-, värjäys- ja viimeistelymenetelmien sekä käyttö- ja hoito-ominaisuuksien perusteella

		käyttää ohjattuna yksinkertaisia materiaalien tunnistusmenetelmiä ja ohjattuna valitsee tarkoituksenmukaisia työvälineitä, koneita ja laitteita saavuttaakseen laadukkaan työnjäljen	käyttää yksinkertaisia materiaalien tunnistusmenetelmiä ja valitsee työvälineitä, koneita ja laitteita tarkoituksenmukaisesti  ymmärtää asianmukaisen ja toimivien työvälineiden käytön merkityksen laadukkaan työnjäljen aikaansaamisessa.
			ottaa valmistuksessa huomioon materiaalien tuottamisen ja käytön ekologiset vaikutukset
<b>Työturvallisuuden hallinta</b>			
	toimii työturvallisuusohjeiden mukaisesti	toimii työturvallisuusohjeiden mukaisesti	toimii työturvallisuusohjeiden mukaisesti
		käyttää ja huoltaa työvälineitä, koneita ja laitteita ja työskentelee ohjattuna käyttäen oikeita työotteita	käyttää ja huoltaa työvälineitä, koneita ja laitteita tarkoituksenmukaisesti ja työskentelee käyttäen oikeita työotteita
		ymmärtää ohjattuna työpaikkakulttuurin ja normien merkityksen työyhteisön sosiaalisen toimintakyvyn ja hyvinvoinnin kannalta	edistää työyhteisön fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyä ja hyvinvointia



<b>OPINTOKONAISUUS</b>	<b>Ohjaus- ja palvelutoiminta 10 ov</b>		
<b>Arvioinnin kohteet</b>	<b>Arviointikriteerit</b>		
	<b>Tyydyttävä (T1)</b>	<b>Hyvä (H3)</b>	<b>Kiitettävä (K5)</b>
	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
<b>Työtehtävän hallinta</b>	<p>antaa ohjeiden mukaan tietoa tuotteen valmistuksesta ja toimivuudesta.</p> <p>noudattaa suullisia, kirjallisia ja ammattialan tavan mukaisia kuvallisia ohjeita ja laatii kirjallisia työohjeita mallin mukaan.</p>	<p>toimii ohjattuna ammattialansa asiakaspalvelussa ja ohjaus- ja/tai neuvontatilanteissa.</p> <p>palvelee ja neuvoo ohjattuna asiakkaita heidän tavoitteidensa ja tarpeidensa mukaan.</p> <p>neuvoo ohjattuna asiakkaita työsuorituksissa, antaa materiaali-, rakenne- ja huolto-ohjeita ja ohjaa asiakkaita.</p> <p>näyttää ohjattuna työsuorituksia asiakasta neuvoen ja malliksi tehden.</p> <p>joko käyttää ja laatii ohjattuna kirjallisia ja visuaalisia työohjeita tai dokumentoi työvaiheita tai tekee tuoteselostuksia ja käyttöohjeita.</p>	<p>toimii ammattialansa asiakaspalvelussa ja ohjaus- ja/tai neuvontatilanteissa.</p> <p>palvelee ja neuvoo asiakkaita heidän tavoitteidensa ja tarpeidensa mukaan siten, että asiakkaat ovat tyytyväisiä.</p> <p>neuvoo asiakkaita työsuorituksissa ja antaa materiaali-, rakenne- ja huolto-ohjeita. ohjaa asiakkaita asetettujen tavoitteiden mukaisesti.</p> <p>näyttää työsuorituksia asiakasta neuvoen ja malliksi tehden ja arvioi ohjattavan työskentelyä ja työn tulosta.</p> <p>käyttää ja laatii kirjallisia ja visuaalisia työohjeita, dokumentoi työvaiheita sekä tekee tuoteselostuksia ja käyttöohjeita.</p>
<b>Työn perustana olevan tiedon hallinta</b> Alan viestintä- ja havainnollistamistapojen sekä ammattikielen hallinta	<p>noudattaa suullisia, kirjallisia ja ammattialan tavan mukaisia kuvallisia ohjeita ja laatii kirjallisia työohjeita mallin mukaan.</p>	<p>käyttää ohjattuna asiakaspalvelu-, ohjaus- ja neuvontatilanteissa erilaisia viestintä- tai havainnollistamistapoja.</p> <p>käyttää ammattikieltä suullisesti tai kirjallisesti.</p>	<p>käyttää asiakaspalvelu-, ohjaus- ja neuvontatilanteissa erilaisia viestintä- ja havainnollistamistapoja.</p> <p>käyttää ammattikieltä suullisesti ja kirjallisesti.</p>

<p><b>Työturvallisuuden hallinta</b></p>		<p>huolehtii ohjattuna työympäristön koneiden, välineiden ja laitteiden kunnosta sekä työsuojelusta, siisteydestä ja viihtyisyydestä.</p>	<p>huolehtii työympäristön koneiden, välineiden ja laitteiden kunnosta sekä työsuojelusta, siisteydestä ja viihtyisyydestä.</p>
<p><b>Kaikille aloille yhteinen ydinosaaminen</b> Oppimistaidot</p> <p>Yhteistyötaidot</p>	<p>etsii ammattialan tietoa.</p> <p>toimii työryhmän jäsenenä.</p>	<p>perustelee vastauksensa ja tarvittaessa etsii tietoa.</p> <p>toimii ohjattuna vuorovaikutustilanteissa ja ohjaa ohjattuna ryhmätyöskentelyä.</p>	<p>perustelee vastauksensa ja tarvittaessa etsii tietoa</p> <p>toimii itsenäisesti vuorovaikutustilanteissa ja ohjaa ryhmätyöskentelyä</p>
<p><b>Yhteiset painotukset</b> Kuluttajaosaaminen</p>	<p>toimii keskeisten kuluttajanoikeuksien mukaan.</p>	<p>ottaa huomioon tuotevastuun ja kuluttajanoikeudet.</p>	<p>ottaa huomioon tuotevastuun ja kuluttajanoikeudet myynti-, markkinointi- ja neuvontatyössä.</p>
<p>T2 = opiskelija osaa T1 lisäksi myös jotakin H3 tavoitteista</p>			
<p>H4 = opiskelija osaa H3 lisäksi myös jotakin K5 tavoitteista</p>			

### 5.2.2.1.12 Näyttö 3

#### Oppilaitosnäyttö / Ompelimo

#### Moduuli 12

##### Ajankohta:

Näyttö annetaan kolmantena vuonna moduulissa 12

##### Näytetään:

Tuotteen asiakaslähtöinen valmistus 10 ov

Tekstiilin ja vaatetuksen suunnittelu 5 ov

Kulttuurin soveltaminen 5 ov

Est. vis. kult. osa 1(2) 10 ov

Tuotteen asiakaslähtöinen valmistus

Keskeinen sisältö:

- Toiminta asiakaspalvelutilanteissa sekä työpaikasta riippuen mahdollisesti asiakastyön valmistus

Tekstiilin ja vaatetuksen suunnittelu

Keskeinen sisältö:

- Tuotteen muodon, ulkoasun ja valmistuksen suunnittelu ja esittely
- 

Kulttuurin soveltaminen

Keskeinen sisältö:

- Ammattialan kulttuurin tunteminen ja soveltaminen

Est. vis. kult.

Keskeinen sisältö:

- Visuaalisten esitystapojen esteettinen soveltaminen ilmaisun ja kommunikoinnin välineenä

##### Arvioijat

Ammatinopettaja, Suunnittelija / opettaja, Asiakas

##### Näytön kuvaus

Opiskelija suunnittelee asiakkaalle tiettyyn tilaisuuteen sopivan juhlapuvun. Hän laatii asiakkaasta asiakasanalyysin ja hankkii tarvittavaa taustatietoa. Opiskelija luonnostelee mallivaihtoehtoja, esittelee ne asiakkaalle ja neuvottelee toteutettavasta mallista, materiaaliveitohdoista, hinnasta ja aikataulusta. Hän kehittää ideoita, tekee kokeiluja ja mallikappaleita ja esittelee niitä asiakkaalle ennen lopullista mallin valintaa.

Opiskelija suunnittelee ja valmistaa perinteisiä käsityötekniikoita soveltaen juhlapukuun ja puvun käyttötilaisuuteen sopivan koristelutavan. Työssä hän hyödyntää kulttuurin tuntemustaan ja tuo sen esille kokeilujen ja harjoitusten muodossa. Pukeutumiskulttuurin tuntemus tulee esiin myös puvun mallin suunnitteluvaiheissa.

Opiskelija laatii valmistettavasta työstä työtapasuunnitelman, aikataulun ja kustannusarvion sekä hankkii tarvittavat materiaalit. Opiskelija järjestää asiakastapaamiset ja valmistautuu niihin. Opiskelija valmistaa yksilöllisen juhlapuvun asiakkaalle.

Opiskelija esittää ideansa ja suunnitelmansa esteettisesti ja visuaalisesti ja kokoaa suunnittelu- ja valmistusprosessista portfolion.

Artesaani, estradivaatetus  
TEVSN06AOP

### **Näyttöympäristö**

Näyttö annetaan tilausompelimosassa tai oppilaitoksen työtiloissa, jossa opiskelijalla on mahdollisuus toimia vuorovaikutuksessa asiakkaan kanssa. Asiakas voi olla yrityksen asiakas tai oppilaitoksen tai opiskelijan hankkima. Näyttöympäristössä on soveltuvat tilat neuvotteluihin ja sovitustilanteisiin sekä varusteltu työpiste vaateen valmistusvaiheisiin

### **Arvioinnin kohteet:**

#### **Tuotteen asiakaslähtöinen valmistus**

Yhteiset painotukset

- laadukas ja asiakaslähtöinen toiminta

Ydinosaaminen

- vuorovaikutus- ja viestintätaidot
- yhteistyötaidot

(Työtehtävän hallinta

Työn perustana olevan tiedon hallinta)

#### **Tekstiilin ja vaatetuksen suunnittelu**

Työprosessin hallinta

-työn suunnittelu tuotesuunnitteluprosessin mukaan

-tuotesuunnitteluprosessi: tiedonhaku, ideointi, havainnollistaminen, tuotteen kehittäminen ja vuorovaikutus

Työtehtävän hallinta

-ammattialan tuotesuunnittelutapojen, välineiden ja menetelmien käyttö tuotesuunnittelun eri vaiheissa

Työn perustana olevan tiedon hallinta

-tuotesuunnittelun menetelmät tuotesuunnitteluprosessin eri vaiheissa

Kaikille aloille yhteinen ydinosaaminen

-vuorovaikutus- ja viestintätaidot

#### **Kulttuurin soveltaminen**

Työprosessin hallinta

- kulttuuritiedon soveltaminen suunnitteluun ja valmistukseen

Työtehtävän hallinta

- perinteisten käsityötekniikoiden ja työmenetelmien käyttö

Työn perustana olevan tiedon hallinta

- ammattialan kulttuurihistorian tuntemus

#### **Est. vist. kult.**

Työtehtävän hallinta

Työn perustana olevan tiedon hallinta

OPINTOKOKONAISUUS	Tuotteen asiakaslähtöinen valmistus		
Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	TYDYTTÄVÄ (T1)	HYVÄ (H3)	KIITETTÄVÄ (K5)
	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
<b>Työprosessin hallinta</b>			
Valmistusaikataulun suunnittelu: asiakastapaamisten ajankohdat, tarjousten, hinnoittelun, tilauksien, tavarahankinnan ja laskutuksen käytänteet	työskentelee sovitun aikataulun mukaan	suunnittelee ohjattuna valmistusaikataulun  työskentelee sovitun aikataulun mukaan	suunnittelee valmistusaikataulun ja noudattaa sitä
	hankkii tuotteen valmistamiseen tarvittavia materiaaleja ja tarvikkeita sekä ohjeiden mukaan laskee valmistamansa tuotteen materiaalikustannukset	tekee ohjattuna tarjouksia, tilauksia ja laskuja ja hinnoittelee ohjattuna työn kokonaiskustannukset	tekee valmistajana tarjouksia ja tilauksia, laskee ja hankkii tavaroita ja hinnoittelee työn kokonaiskustannukset
<b>Työtehtävän hallinta</b>			
Asiakastapaamiset ja tuotevaatimuksista ja valmistuksesta neuvottelemisen	työskentelee ja kommunikoi ohjattuna suoraan asiakkaan kanssa	työskentelee ja kommunikoi ohjattuna suoraan asiakkaan kanssa  neuvottelee ohjattuna tuotteen vaatimuksista ja valmistuksesta	sopii asiakastapaamisista  neuvottelee tuotteen vaatimuksista ja valmistuksesta
<b>Kaikille aloille yhteinen ydinosaaminen</b>			
Vuorovaikutus- ja viestintätaidot		kokoaa ohjattuna asiakkaalle tietoa tuotteesta ja sen valmistuksesta	kokoaa asiakkaalle tietoa tuotteesta ja sen valmistuksesta
		esittää ideansa ja kommunikoi asiakkaan kanssa yleiskielellä	esittää ideansa ja kommunikoi asiakkaan kanssa yleis- ja ammattikielellä
Yhteistyötaidot		toimii ohjattuna muuttuvissa tilanteissa ja etsii ohjattuna uusia ratkaisumalleja	toimii joustavasti muuttuvissa tilanteissa ja etsii uusia ratkaisumalleja
<b>Yhteiset painotukset</b>			

Artesaani, estradivaatetus  
TEVSN06AOP

Laadukas ja asiakaslähtöinen toiminta	valmistaa tuotteen asiakkaalle ohjeiden mukaan.	valmistaa ohjattuna tuotteen, joka vastaa asiakkaan vaatimuksia ja sopii sovittuun käyttötarkoitukseen  työskentelee valmistuksessa ottaen ohjattuna tuotevastuulain huomioon.	valmistaa asiakkaan vaatimusten mukaan tuotteen sovittuun käyttötarkoitukseen  työskentelee valmistuksessa ottaen huomioon tuotevastuulain
---------------------------------------	---	--	--

OPINTOKOKONAISUUS	Tekstiilin ja vaatetuksen suunnittelu		
Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	TYDYTTÄVÄ (T1)	HYVÄ (H3)	KIITETTÄVÄ (K5)
	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
<b>Työprosessin hallinta</b>			
Työn suunnittelu tuotesuunnitteluprosessin mukaan	suunnittelee omaa työtään ohjeiden mukaan	suunnittelee ja ohjattuna organisoii työnsä tuotesuunnitteluprosessin mukaisesti	suunnittelee ja organisoii työnsä tuotesuunnitteluprosessin mukaisesti
Tuotesuunnitteluprosessi: tiedonhaku, ideointi, havainnollistaminen, tuotteen kehittäminen ja vuorovaikutus		suunnittelee ohjattuna tuotteen muotoa ja ulkonäköä tai tuotteen teknisen toteuttamisen	suunnittelee tuotteen muotoa ja ulkonäköä sekä tuotteen teknisen toteuttamisen
<b>Työtehtävän hallinta</b>			
Ammattialan tuotesuunnittelutapojen, välineiden ja menetelmien käyttö tuotesuunnittelun eri vaiheissa		tekee ohjattuna havaintoja ympäristöstään ja käyttää lähdeaineistoja	tekee havaintoja ympäristöstään ja käyttää lähdeaineistoja.
		tulkitsee ohjattuna kuvia ja luonnoksia tai kehittää asiakkaalta saatuja ideoita.	tulkitsee kuvia ja luonnoksia sekä kehittää asiakkaalta saatuja ideoita.
	kuva tuoteideoita	käyttää ohjattuna kuvallisen ilmaisun tyylittelykeinoja tai ammattialan teknisen piirtämisen ilmaisutapoja havainnollistamisessa	käyttää kuvallisen ilmaisun tyylittelykeinoja ja ammattialan teknisen piirtämisen ilmaisutapoja havainnollistamiskeinoina
	vertailee ohjattuna tuotteeseen soveltuvia materiaaleja, rakenteita ja valmistustapoja	etsii ohjattuna ja vertailee vaihtoehtoisia materiaaleja, rakenteita ja valmistustapoja	etsii ja vertailee malliin sopivia vaihtoehtoisia materiaaleja, rakenteita ja valmistustapoja
	lukee ja ohjeiden avulla laatii työohjeita ja teknisiä piirustuksia	lukee ja laatii työohjeita sekä ohjeiden avulla teknisiä piirustuksia	lukee ja laatii alansa työohjeita ja teknisiä piirustuksia
<b>Työn perustana olevan tiedon hallinta</b>			

Tuotesuunnittelun menetelmät tuotesuunnitteluprosessin eri vaiheissa		käyttää ohjattuna ammattialan suunnittelun työtapoja ja välineitä ideoinnissa ja tuotekehittelyssä	käyttää ammattialan suunnittelun työtapoja ja välineitä ideoinnissa, tuotekehittelyssä sekä kommunikointi- ja markkinointitilanteissa
		käyttää ohjattuna käsivaraista ja tietoteknisiä työmenetelmiä ja muita apuvälineitä	käyttää käsivaraisia ja tietoteknisiä työmenetelmiä ja muita apuvälineitä sekä osaa valita tarkoituksenmukaisen työskentelytavan
<b>Kaikille aloille yhteinen ydinosaaminen</b>			
Vuorovaikutus- ja viestintätaidot	esittelee ammattialaansa suullisesti sekä tuotteitaan ja suunnitelmiaan visuaalisesti	esittelee ohjattuna ammattialaansa suullisesti sekä tuotteitaan ja suunnitelmiaan visuaalisesti sekä kirjallisesti tai suullisesti	esittelee ammattialaansa, tuotteitaan ja suunnitelmiaan visuaalisesti, kirjallisesti ja suullisesti yleisesti ymmärrettävällä ja laadukkaalla tavalla

OPINTOKOKONAISUUS	Kulttuurin soveltaminen		
Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	TYDYTTÄVÄ (T1)	HYVÄ (H3)	KIITETTÄVÄ (K5)
	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
<b>Työprosessin hallinta</b>			
Kulttuuritiedon soveltaminen suunnitteluun ja valmistukseen	hyödyntää ohjattuna suunnittelussa ja valmistuksessa ammattialan historiaa	jäsentää ohjattuna hankkimaansa tietoa siten, että osaa tuotteiden suunnittelussa ja valmistuksessa ottaa huomioon kohderyhmän	jäsentää ja soveltaa hankkimaansa tietoa siten, että osaa tuotteiden suunnittelussa ja valmistuksessa ottaa huomioon kohderyhmän ja kulttuuri-alueen
<b>Työtehtävän hallinta</b>			
Perinteisten käsityötekniikoiden ja työmenetelmien käyttö	käyttää ohjattuna alan perinteisiä käsityötekniikoita	käyttää ohjattuna ammattialansa perinteisiä käsityötekniikoita ja työmenetelmiä	käyttää ammattialansa perinteisiä käsityötekniikoita ja työmenetelmiä
<b>Työn perustana olevan tiedon hallinta</b>			
Ammattialan kulttuurihistorian, muotihistorian ja tyyli-tiedon sekä tapakulttuurin tuntemus	tunnistaa ja ajoittaa alan tuotteita lähdeaineiston perusteella siten, että pystyy ohjattuna käyttämään perinteisiä käsityötekniikoita	tunnistaa ja ajoittaa eri aikakausien tuotteita sekä niiden tyyliominaisuuksia ja tunnuspiirteitä lähdeaineiston perusteella siten, että pystyy ohjattuna käyttämään ammattialansa perinteisiä käsityötekniikoita ja työmenetelmiä	tunnistaa ja ajoittaa eri aikakausien tuotteita sekä niiden tyyliominaisuuksia ja tunnuspiirteitä siten, että pystyy käyttämään ammattialansa perinteisiä käsityötekniikoita ja työmenetelmiä
		tuntee joko materiaaleihin, tuotevalmistukseen, tuotteisiin ja niiden käyttöön liittyvää historiaa tai alan tyylihistoriaa ja muodin vaiheita siten, että osaa suunnitella ja valmistaa tuotteen perinteisistä lähtökohdista	tuntee materiaaleihin, tuotevalmistukseen, tuotteisiin ja niiden käyttöön liittyvää historiaa sekä alan tyylihistoriaa ja muodin vaiheita siten, että osaa suunnitella ja valmistaa tuotteen perinteisistä lähtökohdista
		tuntee kansallista käsityön, taideteollisen ja teollisen tuotannon menneisyyttä ja nykytilaa siten, että osaa suunnitella ja valmistaa tuotteita	tuntee kansallista ja kansainvälistä käsityön, taideteollisen ja teollisen tuotannon menneisyyttä ja nykytilaa sekä kehitykseen vaikuttaneita asioita siten, että osaa suunnitella ja valmistaa tuotteita

Artesaani, estradivaatetus  
TEVSN06AOP

	noudattaa ohjeiden mukaan alan tapakulttuuria	seuraa ohjattuna alan kehitystä tutustumalla julkaisuihin	seuraa alan kehitystä tutustumalla julkaisuihin, osallistumalla keskeisiin tapahtumiin sekä olemalla vuorovaikutuksessa alalla toimivien kanssa
--	---	---	---

### 5.2.2.1.13 Näyttö 4

#### Oppilaitosnäyttö / työelämäyhteistyöprojekti Moduuli 15

##### Ajankohta:

Näyttö annetaan kolmantena vuonna moduulissa 15

##### Näytetään:

Kädentaidot ja valmistus 10 ov

Tuotekehittely ja valmistus 10 ov

Tuotteen suunnittelu ja valmistus 5 ov

Est. vis. kult. osa 2 (2) 10 ov

##### Arvioijat

Ammatinopettaja, Suunnittelija / opettaja, Yhteistyötahon edustaja

##### Näytön kuvaus

Opiskelija toimii yhteistyössä pukusuunnittelijan ja muiden produktion liittyvien henkilöiden kanssa. Hän hankkii tietoa vanhoista valmistusmenetelmistä, suunnittelee estradipuvun valmistuksen ja kehittää siihen sopivan valmistusmenetelmän suunnittelijan toimeksiannosta ja valmistaa puvun.

Näytössä opiskelija osallistuu estradiesityksen puvustukseen. Hän saa pukusuunnittelijalta piirroksen suunnitellusta puvusta tai pienestä sarjasta pukuja. Opiskelija vastaa materiaalien, rakenneratkaisujen ja työmenetelmien valinnasta. Työn eri vaiheissa hän vertailee ja arvioi vaihtoehtoisia ratkaisumalleja, tekee kokeiluja ja valintoja niin, että ratkaisut perustellusti sopivat toteutettavaan tuotteeseen, ovat esteettisesti ja toiminnallisesti korkeatasoisia sekä vastaavat suunnittelijan näkemystä.

Opiskelija etsii ja hankkii tietoa pukuun sopivista vanhoista valmistusmenetelmistä. Hän kehittää pukuun sopivan ratkaisun ja esittelee ideansa ja suunnitelmansa piirroksin ja prototyypin avulla.

Opiskelija valmistaa esteettisesti laadukkaita tuotteita kannattavasti. Hän suunnittelee tuotteen tai tuotesarjan valmistuksen, kaavoittaa ja valmistaa sen. Työskentelyä ohjaa yhteistyö suunnittelijan kanssa.

##### Näyttöympäristö

Näyttö annetaan työpaikalla tai oppilaitoksen työtiloissa, jossa opiskelijalla on mahdollisuus toimia työelämäyhteistyössä toteutettavassa puvustusprojektissa. Näyttöympäristössä on soveltuvat tilat yhteistoimintaan suunnittelijan kanssa. Opiskelija valmistautuu suunnittelupalaveriin hankkimalla kokeilumateriaaleja ja näytteitä. Hän esittelee prototyyppejä ja suunnittelemaansa ratkaisuja sovituskellalla. Näyttöympäristössä opiskelijalla on käytettävissään puvun valmistuksessa tarvittavat koneet ja laitteet.

**Arvioinnin kohteet:**

**Kädentaidot ja valmistus:**

Työprosessin hallinta

- tuoteidean ja / tai tuotteen kehittämisen ja valmistuksen prosessi

Työtehtävän hallinta

- korkeatasoisen uniikki- tai sarjatyötuotteen valmistus

Työn perustana olevan tiedon hallinta

- kädentaidon ja työnjäljen laatuerojen tunnistaminen ja arvioiminen

**Tuotekehittely ja valmistus**

Työprosessin hallinta

- tuotekehitysprosessin hallinta

Työtehtävän hallinta

- tuotekehittelyn ideointi-, tiedonhankinta-, dokumentointi-, esitys- ja valmistusvaiheiden menetelmien hallinta

Työn perustana olevan tiedon hallinta

- tuotevastuu- ja salassapitomääräykset, tekijänoikeudet ja mallisuoja, esteettisyyden ja kulttuurin vaatimukset

**Tuotteen suunnittelu ja valmistus**

Työprosessin hallinta

-valmistusprosessi: valmistuksen suunnittelu ja valmistus

Työtehtävän hallinta

-ammattialan tuotevalmistuksen suunnittelu ja valmistus

Yhteiset painotukset

-kuluttajaosaaminen

**Est. vist. kult.**

Työtehtävän hallinta

Työn perustana olevan tiedon hallinta

<b>OPINTOKOKONAI- SUUS</b>	<b>Kädentaidot ja valmistus</b>		
<b>Arvioinnin kohteet</b>	<b>Arviointikriteerit</b>		
	<b>TYYYDYTTÄVÄ (T1)</b>	<b>HYVÄ (H3)</b>	<b>KIITETTÄVÄ (K5)</b>
	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
<b>Työprosessin hallinta</b>			
Korkealaatuisen uniikki- tai sarjatyötuotteen tuoteidean ja/tai tuotteen kehittämisen ja valmistuksen prosessi	arvioi ja kehittää tuoteideaa ja tuotetta ohjeiden avulla	arvioi ja kehittää tuoteideaa ja tuotetta	kehittää tuoteideaansa ja tuotettaan erottaen uniikin yksittäistuotteen ja sarjatyönä valmistettavan tuotteen valmistustavat ja tuoteominaisuudet
	kehittää valmistuksen työvaiheita ohjattuna	ohjattuna käyttää ja huoltaa työvälineitä, koneita ja laitteita sekä kehittää tuotevalmistuksen työvaiheita ja menetelmiä niin, että työskentely on joutuisaa	käyttää ja huoltaa työvälineitä, koneita ja laitteita sekä kehittää tuotevalmistuksen työvaiheita ja menetelmiä niin, että työskentely on joutuisaa, sujuvaa ja vaivatonta
<b>Työtehtävän hallinta</b>			
Korkeatasoisen uniikki- tai sarjatyötuotteen valmistus	toteuttaa työhön valitut rakenneratkaisut ja käyttää valittuja materiaaleja	vertailee ja valitsee ohjattuna tuotteeseen sopivat materiaalit, rakenneratkaisut ja työmenetelmät	vertailee ja valitsee tuotteeseen sopivat materiaalit, rakenneratkaisut ja työmenetelmät
		valmistaa toimivia uniikki- ja piensarjatuotteita	valmistaa toimivia, selkeitä, esteettisiä, viimeistelyjä ja korkealaatuisia uniikki- ja piensarjatuotteita  työskentelee itsenäisesti ja perustelee tekemänsä ratkaisut
<b>Työn perustana olevan tiedon hallinta</b>			
Kädentaidon ja työnjäljen laatuerojen tunnistaminen ja arvioiminen		seuraa omaa työskentelyään ja työn laatua prosessin eri vaiheissa	seuraa ja arvioi omaa työskentelyään ja työn laatua prosessin eri vaiheissa ja ottaa vastaan rakentavaa ulko-

			puolista palautetta
	tunnistaa työntäjien laatueroja	tunnistaa ja ohjattuna arvioi kädentaidon ja työntäjien laatueroja  käyttää ammattitaitoaan ja kädentaitojaan siten, että valmiit tuotteet ovat virheettömiä ja työn jälki viimeistelyä	tunnistaa ja arvioi kädentaidon ja työntäjien laatueroja  käyttää ja soveltaa ammattitaitoaan sekä kehittää kädentaitojaan siten, että valmiit tuotteet ovat virheettömiä ja työn jälki viimeistelyä
<b>Yhteiset painotukset</b>			
Teknologian ja tietotekniikan hyödyntäminen	käyttää tavallisimpia koneita ja laitteita kädentaidon apuna	käyttää koneita ja ohjattuna tietotekniikkaa kädentaidon rinnalla tuotteen valmistuksessa	käyttää koneita ja tietotekniikkaa tarkoituksenmukaisesti kädentaidon rinnalla tuotteen valmistuksessa

OPINTOKOKONAI- SUUS	Tuotekehittely ja valmistus		
Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	TYYYDYTTÄVÄ (T1)	HYVÄ (H3)	KIITETTÄVÄ (K5)
	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
Työprosessin hallinta			
Tuotekehitysprosessin hallinta		havainnoi ja näkee ohjattuna ympäristön tarpeita ja seuraa ammattialansa kehitystä	havainnoi ja näkee ympäristön tarpeita ja seuraa ammattialansa kehitystä
		etsii, ohjattuna dokumentoi ja jäsentää tietoa tuotevalmistusta ja -kehittelyä varten	etsii, dokumentoi ja jäsentää tietoa tuotevalmistusta ja -kehittelyä varten
	uudistaa ja kehittää ohjeiden avulla ammattialansa tuotteita sekä omia tuoteideoitaan.	uudistaa ja kehittää ohjattuna ammattialansa tuotteita ja omia tuoteideoitaan ja valmistaa käyttötarkoitukseen sopivia ja markkinointikelpoisia tuotteita	uudistaa ja kehittää ammattialansa tuotteita ja omia tuoteideoitaan ja valmistaa käyttötarkoitukseen sopivia ja markkinointikelpoisia tuotteita
		tuottaa ja arvioi ohjattuna muotoiluun ja valmistukseen liittyviä vaihtoehtoisia ratkaisumalleja	tuottaa ja arvioi muotoiluun ja valmistukseen liittyviä vaihtoehtoisia ratkaisumalleja
		esittelee ja arvioi ohjattuna työnsä tuloksia	esittelee ja arvioi työnsä tuloksia ja hakee ja vastaanottaa ulkopuolista palautetta
	toteuttaa ohjattuna tuotekehittelyä vaiheittain valmiiksi tuotemalliksi	työskentelee ohjattuna yksin ja ryhmän jäsenenä ja yhteistyössä ammattisuunnittelijan kanssa	työskentelee omatoimisesti yksin ja ryhmän jäsenenä ja yhteistyössä ammattisuunnittelijan kanssa ottaen huomioon kestävän kehityksen vaatimuksia

<b>Työtehtävän hallinta</b>			
Tuotekehittelyn ideointi-, tiedonhankinta-, dokumentointi-, esitys- ja valmistusvaiheiden menetelmien hallinta	käyttää ohjattuna materiaali-, rakenne- ja yksityiskohtakokeiluja tuotekehittelyn apuna	käyttää tuotekehittely- ja havainnollistamiskeinoina kuvallista ilmaisua, materiaali-, rakenne- ja yksityiskohtakokeiluja tai hahmomalleja	käyttää tuotekehittely- ja havainnollistamiskeinoina kuvallista ilmaisua, materiaali-, rakenne- ja yksityiskohtakokeiluja sekä erilaisia pienoisi- ja hahmo- tai protomalleja
	valmistaa mallikappaleita ohjeiden mukaan	valmistaa ohjattuna uniikki- tai sarjatuotteita	valmistaa tavoitteen mukaan asiakas- ja markkinalähtöisesti sekä uniikki- että sarjatuotteita
		käyttää ohjattuna perinteisiä ja nykyaikaisia materiaaleja ja rakenteita	käyttää perinteisiä ja nykyaikaisia materiaaleja ja rakenteita ja valitsee tilanteen mukaan käsityön ja koneellisen valmistuksen työtapoja
		esittelee ohjattuna tuotteitaan esitysteknisin ja visuaalisin näytteillepanon keinoin	esittelee tuotteitaan esitysteknisin ja visuaalisin näytteillepanon keinoin
<b>Työn perustana olevan tiedon hallinta</b>			
Tuotevastuu- ja salassapitomääräykset, tekijänoikeudet ja mallisuoja, esteettisyyden ja kulttuurin vaatimukset	havainnollistaa tuotteita näkyväksi piirroksin tai muulla kuvallisella menetelmällä	ottaa ohjattuna huomioon esteettisyyden ja kulttuurin vaatimuksia tuotekehitysprosessin eri vaiheissa	ottaa huomioon esteettisyyden ja kulttuurin vaatimuksia tuotekehitysprosessin eri vaiheissa
		noudattaa ohjattuna tuotevastuu- ja salassapitomääräyksiä ja käyttää tekijänoikeuksien ja mallisuojan mahdollisuuksia	noudattaa tuotevastuu- ja salassapitomääräyksiä ja käyttää tekijänoikeuksien ja mallisuojan mahdollisuuksia

OPINTOKOKONAI- SUUS	Tuotteen suunnittelu ja valmistus		
Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	TYYDYTTÄVÄ (T1)	HYVÄ (H3)	KIITETTÄVÄ (K5)
	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
<b>Työprosessin hallinta</b>			
Valmistusprosessi: valmistuksen suunnittelu ja valmistus	suunnittelee tuotteen valmistuksen ohjeiden mukaan	suunnittelee ja organisoii ohjattuna työskentelyä sekä kehittää työtapoja valmistuksen eri vaiheissa  suunnittelee ohjattuna valmistuksen	suunnittelee ja organisoii työskentelyä sekä kehittää työtapoja valmistuksen eri vaiheissa  suunnittelee valmistuksen niin, että käytettävät materiaalit, rakenteet ja työtavat ovat toimivia ja tarkoituksenmukaisia, sopivat toisiinsa ja ilmentävät tuotteen olemusta  perustelee tekemänsä ratkaisut.
		toimii ohjattuna valinnoissaan asiakaslähtöisesti	toimii valinnoissaan asiakaslähtöisesti ja ottaa huomioon tuotteen käyttötarkoituksen, esteettisyyden, kustannukset ja kestävä kehityksen
		suunnittelee ohjattuna työjärjestyksiä ja laatii työohjeita	suunnittelee työjärjestyksiä ja laatii selkeitä työohjeita
<b>Työtehtävän hallinta</b>			

Ammattialan tuotevalmistuksen suunnittelu ja valmistus	valitsee ohjattuna tuotteen tarkoituksenmukaiset materiaalit, rakenteet ja työtavat	työskentelee suunnitelmallisesti valmistuksen suunnittelijana ja teknisenä toteuttajana	työskentelee omatoimisesti ja suunnittelijan toimeksiannosta valmistuksen suunnittelijana ja teknisenä toteuttajana
	valmistaa yksittäis- tai sarjavalmisteen tuotteen teknisten piirustusten tai mallikappaleen mukaan	työstää ohjattuna suunnitelmia valmiiksi tuotteiksi sekä valmistaa tuotteita teknisten piirustusten ja mallikappaleiden mukaan tai luonnosten ja esityskuvien mukaan	työstää suunnitelmia valmiiksi tuotteiksi sekä valmistaa tuotteita luonnosten, teknisten piirustusten, esityskuvien ja mallikappaleiden mukaan
		valmistaa ohjattuna suunnitelmia havainnollistavia hahmomalleja tai mallikappaleita tai käyttö- ja markkinointikelpoisia yksittäis- ja sarjavalmistettavia tuotteita	valmistaa suunnitelmia havainnollistavia hahmomalleja ja mallikappaleita ja esteettisesti laadukkaita, käyttö- ja markkinointikelpoisia yksittäis- ja sarjavalmistettavia tuotteita
	muokkaa ohjeiden avulla tuotteen toteuttavaksi piensarjatyönä	vertaa ohjattuna yksittäis- ja sarjavalmistettavan tuotteen valmistusta ja muotoa ja kehittää ohjattuna yksittäistuotteen sarjavalmistettavaksi	vertaa yksittäis- ja sarjavalmistettavan tuotteen valmistusta, muotoa ja markkinoitavuutta ja kehittää yksittäistuotteen sarjavalmistettavaksi
<b>Yhteiset painotukset</b>			
Kuluttajaosaaminen		ottaa ohjattuna työskentelyssään huomioon keskeiset tuotevastuun periaatteet ja tekijänoikeuksiin liittyvät asiat	ottaa työskentelyssään huomioon keskeiset tuotevastuun periaatteet ja tekijänoikeuksiin liittyvät asiat

OPINTOKOKONAI- SUUS	Esteettinen visuaalinen ja kulttuuriosaaminen 2/2		
Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	TYYDYTTÄVÄ (T1)	HYVÄ (H3)	KIITETTÄVÄ (K5)
	Opiskelija	Opiskelija	Opiskelija
<b>Työtehtävän hallinta</b>			
Väri-, muoto- ja tilasom- mittelun ja visuaalisten esitystapojen sekä kult- tuurihistoriallisen tiedon käyttö  ammattialan suunnittelu- työssä sekä valmistuk- sen, toteutuksen ja markkinoinnin apuna	käyttää ohjeiden mu- kaan sommittelun sekä väri- ja muoto-opin perusasioita sekä käsi- ja taideteollisuuden historian tietoa suunnit- telun ja ammattityön apuna.	käyttää ja ohjattuna soveltaa sommittelun sekä väri- ja muoto- opin perusasioita sekä käsi- ja taideteollisuu- den historian tietoa ammattityön apuna.	käyttää ja soveltaa ilmaisussaan väri-, muoto- ja tilasommitte- lua sekä käyttää es- teettistä ja visuaalista tietoa sekä käsi- ja taideteollisuuden histo- rian tietoa ammatti- työssä.
			tulkitsee näkemäänsä rakennettua ympäris- töä, tuotteita ja teoksia.
<b>Työn perustana olevan tiedon hallinta</b>			
Sommitelun perusasiat sekä käsi- ja taideteolli- suuden historia, kansan- perinne ja taidehistoria ammattialaan sovellettu- na	tunnistaa ja erottaa lähdeaineistoja käyttä- en tuotteen aikakausi- en tunnuspiirteitä  esittää omia ideoitaan ja suunnitelmiaan visu- aalisesti.	yhdistää ohjattuna väri- , muoto- ja tilasommit- telun vaikutukset sekä käsi- ja taideteollisuu- den historian, kansan- perinteen ja taidehisto- riallisen tiedon materi- aali-, rakenne- ja työ- taparatkaisuihin.	yhdistää väri-, muoto- ja tilasommitelun vai- kutukset sekä käsi- ja taideteollisuuden histo- rian, kansanperinteen ja taidehistoriallisen tiedon materiaali-, ra- kenne- ja työtaparat- kaisuihin ja ekologisiin seuraamuksiin.

### **5.3 Vapaasti valittavat opinnot 10 ov**

Vapaasti valittavien opintojen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja arvioinnista tehdään opiskelijalle henkilökohtainen opiskelusuunnitelma. Vapaasti valittavina opintoina voi olla käsi- ja taideteollisuusalan opintoja tai muiden ammattialojen opintoja tai yhteisiä opintoja. Lisäksi vapaasti valittaviin opintoihin voidaan sisällyttää lukio-opintoja tai työkokemusta ja sellaisia ohjattuja harrastuksia, jotka tukevat koulutuksen yleisiä ja ammatillisia tavoitteita sekä opiskelijan persoonallisuuden kasvua. Vapaasti valittavista opinnoista ei tehdä ammattiosaamisen näyttöjä.

## **6 MUUT OPINTOJEN SUORITTAMISEEN LIITTYVÄT ASIAT**

### **6.1 Opinto-ohjaus**

Opinto-ohjausta sisältyy 1,5 opintoviikkoa opiskelijan opintoihin. Näiden opintojen tavoitteena on, että opiskelija osaa toimia oppilaitosyhteisössään ja suunnitella opintonsa ja sitoutua opiskeluun, jolloin hänen on tiedettävä tutkintoon sisältyvät opinnot ja valinnaisuus. Opiskelijan tulee osata seurata opintosuoritusten kertymistä ja hakea tukea opintojensa suunnittelulle. Hänen tulee osata hakea tukea mahdollisissa opiskeluun liittyvissä vaikeuksissa sekä työtä tai opiskelupaikkaa ulkomailta. Opintojen alussa on orientoivia opintoja, jolloin opitaan toimimaan Koulutuskeskus Salpauksen, Hollolan yksikön käytäntöjen mukaan ja tutustutaan tutkintoon sisältyviin opintoihin ja vaatimuksiin. Ryhmytyminen on myös yksi keskeinen orientoivien opintojen tavoite.

Opinto-ohjauksen toteuttamisesta päävastuussa on opinto-ohjaaja yhdessä ryhmänohjaajan ja opettajien kanssa, mutta koko oppilaitoksen henkilökunta osallistuu opiskelijan opinto-ohjaukseen tarpeen ja tilanteen mukaan.

Opinto-ohjauksen järjestäminen kuvataan Salpauksen opetussuunnitelman yhteisessä osassa ja täsmennetyt tavoitteet, sisällöt ja toteutus oppilaitoksen opinto-ohjaussuunnitelmassa.

## **6.2 Opinnäytetyö**

Opinnäytetyö kuuluu Tuotekehittely ja valmistus opintokokonaisuuteen. Katso tavoite ja arviointikriteerit ko. opintokokonaisuuden kuvauksesta.

## **6.3 Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma**

Koulutuksen alkaessa opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma jota täydennetään opintojen edetessä.

**HENKILÖKOHTAINEN OPISKELUSUUNNITELMA      ESTRADI06**

Opiskelijan nimi \_\_\_\_\_ Winha-tunnus \_\_\_\_\_

Ryhmänohjaaja \_\_\_\_\_

		HYVÄKSILUKU		LV 2006 - 2007		LV 2007 - 2008		LV 2008 - 2009	
		suunn.	toteutunut	suunn.	toteutunut	suunn.	toteutunut	suunn.	toteutunut
			arvosana	jakso	arvosana	jakso	arvosana	jakso	arvosana
<b>AMMATILLISET OPINNOT</b>	<b>90 ov</b>								
<b>ESTEETTINEN, VISUAALINEN JA KULTTUURIOSAAMINEN</b>									
Kuvallinen esittäminen 1	1 ov								
Kuvallinen esittäminen 2	1 ov								
Vaatetrusala ammattina	1 ov								
Käsi- ja taideteoll.kulttuurihist.	1 ov								
Yleinen taidehistoria 1	1 ov								
Plastinen sommittelu 1	1 ov								
Luova muotoilu	4 ov								
Värisommittelu	1ov								
Käsi- ja taideteollisuuden historia	1 ov								
Vaatteiden valmistus 3	4 ov								
<b>Kulttuurin soveltaminen</b>	<b>5 ov</b>								
Käsityötekniikat 1	1 ov								
Käsityötekniikat 2	1 ov								
Käsityötekniikat 3	1 ov								
Pukeutumisen kulttuuri 1	1 ov								
Muodin historia	1 ov								
<b>TEKSTIILIN JA VAATETUKSEN SUUNNITTELU</b>									
Muotipiirustus 1	1 ov								
Vaatetussuunnittelu 1	1 ov								
Vaatetussuunnittelu 2	1 ov								
Vaatetussuunnittelu 3	1 ov								
Prosessin suunnittelu 1	1 ov								
<b>TUOTTEEN TEKNINEN VALMISTUS JA KÄDENTÄIDOT</b>									
Materiaalintuntemus	1 ov								
Kaavakuosittelu	1 ov								
Kaavamutoilu 1	1 ov								
Koneet ja tekniikat 1	1 ov								
Vaatteen valmistusprosessi 1	3 ov								
Vaatteen valmistusprosessi 2	4 ov								
Vaatteen valmistusprosessi 3	4 ov								
Neulevaateprosessi 1	5 ov								

Artesaani, estradivaatetus  
TEVSN06AOP

TUOTTEEN SUUNNITTELU JA VALMISTUS								
Malliompelu	2 ov							
Ompelimoityö, työssäoppim.	8 ov							
TUOTTEEN ASIAKASLÄHTÖINEN VALMISTUS								
Erikoismateriaaliompelu	3 ov							
Suunnittelu ja asiakaspalvelu	1 ov							
Tilausompelu 1	6 ov							
<b>SIIRTO</b>								

		HYVÄKSILUKU		LV 2006 - 2007		LV 2007 - 2008		LV 2008 - 2009	
		suunn.	toteutunut arvosana	suunn.	toteutunut arvosana	suunn.	toteutunut arvosana	suunn.	toteutunut arvosana
<b>SIIRTO</b>									
OHJAUS- JA PALVELUTOIMINTA									
Pukeutumisneuvonta	1 ov								
Somistus ja esillepano	1 ov								
Vaate- ja materiaalimyynti, TOP	8 ov								
TUOTEKEHITTELY JA VALMISTUS									
Esiintymispukuompelu	4 ov								
Esiintymispukuproj. TOP	4 ov								
Materiaalin kehittäminen 1	2 ov								
<b>Kädentaidot ja valmistus 10 ov</b>									
Suuntautumisprojekti	5 ov								
Opinnäytetyö	5 ov								
<b>YHTEENSÄ</b>	<b>90 ov</b>								
<b>Suunnittelu- ja tarkistuspäivä</b>									
<b>Opiskelijan puumerkki</b>									
<b>Ryhmänohjaajan puumerkki</b>									